

ten; en hy voeghdeder noch meer diergelijcke dingen by tot voordeel van de armoede, my verfekerende dat die hem dienen noyt gebreck en fouden lijden; waer over ick oock noyt in pyn en ben geweest. Daer naer veranderde Godt het hert van den Predickheer, en hy quam geheel in myn ghevoelen. Dit was my een groote vreught; en het voornemen dat ick had van om Godts liefde niet als by almoeffen te leven, docht my enen meerderen ryckdom te zyn, als alle de fchatten defter wereldt te befitten.

Op den felven tydt wird ick van onfen Provinciael wederom na myn klooster ontboden; soo nochtans dat hy'et liet in myne geliefte van by de Mevrouw noch eenighen tydt te blyven. Het was alsdan ontrent den tydt, dat'er in ons klooster een nieuw Overfte gekofen wirt; en men waerschouwde my, dat'er vele Susters de ooge op my geflagen hadden. Dit quelde en druckte my ten uyerften; want al hoe wel ick om Godts liefde alle martelien bereydt was met blijdschap te onderstaen, nochtans en konde ick my niet begheven om het ampt van Overfte te aenveerden; door dien dat ick'er boven de moeylijckheden di'er aen vast waren, menighvuldige perykelen infagh voor myne confcientie. Overfulcks danckte ick Godt, dat ick ten tyde van den keus daer niet en fou tegenwoordigh zyn; en fchreef aen myne vrindinnen datfe my haere voyfen niet en fouden geven. Dogh terwylen

len ick aldus in vreught was van voor dien tydt buyten het klooster te zyn, soo geboodt my Godt *stracks en sonder uyt-stel na myn klooster weder te keeren; en gemerckt ick soo na kruycen verlangbde, dat ick'er een seer swaer soude vinden: maer dat ick moedt sou scheppen, en dat hy my soude helpen.* Dit ghebodt veroorsaecte my groote droefheydt, en 'k en dede niet dan weenen, om dat ick meynde dat den last van Priorinne het kruys was, 'twelck my daer sou op-gheleydt worden; en dat ick niet gelooven en kost, dat my dit ampt tot myner ziele saligheydt sou dienstigh wesen. Ick gaf 'et mynen Bicht-vader te kennen, welcken my terstont wilde doen vertrecken; maer om de groote hitte geraetsaem vondt daer noch eenigen tydt te blijven, als ick maer tegen den keus in myn klooster soude zyn. Dogh Godt, die het anders gheschickt had, liet my de reyse niet langer uytstellen. 'k Wird soo ongherust, dat ick niet meer bidden en kost: my docht, dat ick Godt niet gehoorfaem en was in't ghene hy my bevolen had, en dat ick den arbeydt vluchte om in een plaetse, daer ick wel ghetoest en onthaelt wirdt, op myn gemack te leven. Oock docht my, dat alle de schoone beloften, die ick Godt dede van altydt tot synen dienst bereydt te zyn, en van myn leven voor hem ten besten te geven, alleenelijck maer woorden en waren sonder eenighe uytwerckfels; aengesien ick weygerde te doen 't ghene hem het

aen-

aengenaemste was, en daer ick my toe verbonden sagh, al had't my oock het leven moeten kosten. Godt van den anderen kant, beroofde my van alle den troost, die by my in't ghebedt ghewoon was te gheven; en ick wird met sulcke droefheyd en geperstheyd des herten bevangen, dat mynen Bichtvader my siende in soo deirlycken staet, oorlof gaf van sonder uytstel te vertrecken.

Ick nam dan myn afscheyt van de Mevrouw die over myn vertreck ten uystersten bedroeft was. Ick en voelde soo geene droefheydt, om dat de vreught, die ick had van voor Godt een aengename sake te gaen doen, veel krachtiger was, als myn misnoegen van dese bedruckte Mevrouw met noch meer andere persoonen te moeten verlaten, die ick groote verbintenissen schuldigh was, namentlyck mynen Bichtvader die eenen Pater van de Societeit was, en by welcken ick my seer wel bevond.

't Is seker dat ick ten huysse van dese Mevrouw soo groote rust en vertroostingh had, als ick oyt konde wenschen; en niet en was 'er dat my belette van daghelijcks vele uren in't gebedt te besteden; daer ick in teghendeel wel sagh, dat ick met na myn klooster weder te keeren, my als in een vier gingh werpen. Nochtans nam ick de reyse aen met een gerust en wel gevred' gemoet: jae hoe meer troost ick daer by de Mevrouw om Godts liefde gingh verlaten, hoe myne blyschap meerder wirt;

wirt; en ick was als ongedurigh door het verlanghen om in den ſtrydt te weſen, en de kruycente vinden, die den Heere my voorſeyt had. O! wonderlycke beſtieringh van Godt, die my ſoo praemde om te vertrecken! want indien ick maer eenen dagh langher vertoeft had, ſoo en ſien ick niet, hoe de ſaecke van het nieuw klooſter oyt eynde ſou ghehadt hebben. Ick en kan ſonder verwonderinghe niet overpeyſen, wat eenen byſtandt ons Godt in't ſtichten van dit kleyn klooſter gheweerdicht heeft te doen. Oock en twyffele ick niet, of hy vint'er een aenghe-naeme wooningh, en een paradys der wel-luſten, ghelijck hy my ſelf in't ghebedt heeft te kennen gegeven. Het ſchynt dat hy ſync uytgeleſe zielen daer heeft willen vergaderen; want ſy zijn ſoo deughdelijck, dat ick my ſonder ſchaemte in hun gheſelſchap niet ſien en kan. Noyt en had ick verhoopt eenighe dochters te ontmoeten, die ſoo bequaem ſouden zijn tot het alderſtrenghte ſlot, tot de uyerſte aermoede, en tot ſoo een geduerigh gebedt gelijk wy hier onderhouden. Sy zijn ſoo wel te vreden, datſe hun onweerdigh achten, van in dit kleyn huysken een plaetſe te moghen hebben; namentlijck eenige, die den Heere uyt midden van de plesieren en ydelheden deſer wereltd ghetrocken heeft, alwaer ſy volghens het verkeert oordeel van de wereltdſche menſchen, ſoo geluckigh konden leven. Maer de voorkomentheydt, die ſy te voren

in de wereltd hadden, en nu verloochent hebben om sijn aen Godt geheel toe te eygenen, wort hun hier van JESUS CHRISTUS hunnen Bruydegom soo overvloedelijck vergolden, datse hondertmael meer ontfanghen, als sy om sijne liefde verlaeten hebben. En rakende de gene die te voren goet en in de godtvruchtigheydt geoeffent waren, dese heeft Godt noch beter en godtvruchtigher gemaect. De jonge Religieusen geeft hy moedt, en hy doetse verstaen, dat sy oock sefs niet insiende dan dit teghenwoordigh leven, nu veel gheluckigher zijn, als sy tusschen alle voorkometheden van de wereltd oyt souden gheweest hebben. En wat aengact de gene die sieckelijck, en tot hunne jaren al verre ghekomen zijn, die geeft hy sterckte om de strengigheydt van den Regel, beneffens de andere te onderhouden.

O mynen Heer, mynen Godt, hoe klaerblyck't dat ghy almachtigh zyt! men moet met syn verstant niet willen achter balen, hoe de dinghen sullen kunnen gheschieden, die ghy gheschickt hebt nyt te wercken; want alles maect ghy mogelyck, oock het ghene ons onmogelyck schynt te wesen. 'tIs ghenoegh datmen u oprechtelyck lief heeft, en t' uwer liefde alles verlaet, om ons een saeck licht en mogelyck te maken. Men magh seggen dat ghy maer en geveynst, dat'er in't volbrenghen van uwe wet moeylijckheydt te vinden is; want ick'er in der waerbeydt geen in en sien, en niet en begrype

grype hoe-men sikh kan inbelden dat den wegh die tot u leyt, nouw en engh is. Ick bevinde in tegendeel dat het eenen konincklijcken wegh is, in welcken die kloeckelijck voortgaen, niet te vreesen en hebben; gemerckt dat'er geene occasien van sonden in te vinden en zyn; maer den anderen wegh, die sien ick aen als engh en peryckeleus, mits hy van alle kanten omringelt is met diepe afgronden, in de welcke wy buyten twyffel sullen versincken, en in duysent stucken vermorfelt worden, by soo verr' wy geen acht en nemen op allen onse gangen, en ons in't minste maer en mis-grypen. Den gene die sikh geheel aen u geeft, ô mynen Salighmaker, sonder iet voor sy selven te behouden, gaet gerust door desen konincklijcken wegh; of komt by ondertusschen eens te stronckelen, ghy geeft hem stracks de handt; en eenen val, of oock noch meer, en zyn niet bequaem om hem te werderven, indien hy altydt ootmoedigh blyft, en u oprecht bemint. Datse dan niet en vreesen die den wegh van volmaecktheydt bewandelen, maer dat die schroomen, de welcke ingaen de bedriegelycke weggen van de wereldsche plaisieren.

XXXVI. CAPITTEL.

Sy vindt in hare weder-komste alles bereet tot het stichten van haer nieuw Klooster, en geeft'er aen eenige dochters het Habyt. Sy wordt tot haer eerste Klooster ontboden, en lydt'er groote opspraeck. De stadt treckt haer in proces; maer sy wordt van JESUS CHRISTUS ghetroost. De maniere van leven die in't nieuw Klooster onderhouden wordt.

OP den selven avont als ick te Avila aenquam, waren de brieven van Roomen gekomen tot stichtingh van het klooster. Ick vond'er by alle geluck den *H. Petrus van Alcantara*, die onsen Bisschop verwillighde om het klooster toe te staen, en noch vele andere persoonnen beweeghde om ons te helpen. 'kEn sien niet, hoe wy sonder hem een eynde van onse saecke souden ghekreghen hebben. Het schynt dat sijne Goddelijcke Majesteit, hem in dese omstandigheden hier ghesonden had, en hem noch in't leven had willen houden, tot dat ons voornemen volbroght was: want hy en bleef maer acht daghen by ons, en storf korts daer naer.

Ons Heer liet toe, dat op den selven tydt eenen van mijne swagers, in't af-wesen van sijne huysvrouwe in soo swaere sieckte viel,

N

dat

datmen my oorlof gaf om hem te gaen dienen; en alsoo vond ick gelegentheydt van myne saecke in't heymelijck by d'een en d'ander te vervoorderen; en oock van de wercklieden aen te stouwen, om op het spoedighste het huys in sulck eenen staet te stellen, dat het eenighe ghelijckenisse met een klooster mocht hebben: want ick was in een gheduerigh achterdencken, van allen oogenblicken wederom in mijn klooster geroepen te worden.

Alles dan soo gheluckelijck en soo wel aengeleydt zijnde, wirt in't jaer 1562. op den Feelt-dagh van den *H. Bartholomeus*, het klooster van onsen glorieusen Vader den *H. Joseph* ten lesten voltrocken. Men stelde met de ghewoonelijke ceremonien het Alder-heylichste Sacrament op den Altaer, en eenige dochters ontvingen het Habyt.

Dit klooster was van seker huys gemaect, welck myn swager op synen naem gekocht had, op dat alles te bedecktelijcker soughe-schieden. Hy bewoond'et; en ick was'er oock eenigen tydt t' huys gheweest, doch met oorlof van myne Oversten: want om teghen de ghehoorsaemheydt in't minste niet te doen, dede ick alles met wysen raedt van Godtsgeleerden, die my versekerden dat ick in myne consciencie gherust mocht zyn, met van dese sake, die aen g'heel d'Orden soo voordeligh was, niet een woort aen myne Oversten te spreken. En waer't saken dese Godtsgeleerden my geseyt hadden, dat daer eenige
onvol-

onvolmaecktheydt in gheleghen was, 'k en soude niet alleenlijk dit klooster, maer liever duysent andere laten varen hebben: want al wenschte ick dit klooster voltrocken te sien, om de beloften van myne Professie in een strengere slot, en in een meerder afgescheydentheydt van de werelt beter te kunnen volbrengen; nochtans had ick geweten, dat het Godt aengenermer waer gheweest myn voor-nemen af te gaen, ick sou't sonder eenighe moeylijkheydt af-gegaen hebben, ghelijck ick te voren alnoch gedaen had.

Maer 'tis onuytsprekelijk hoe groot myne vreught was, siende dit kleyn huysken verceert met de teghenwoordigheydt van het Alder-heylighste Sacrament, en aldaer vier arme weesen groote dienareffen des Heeren, sonder een oort in te brengen, het habyt ontfanghen: want ick had van't beginsel af altydt getracht op soo een manier dochters te aenveerden, om op dit fundament den geestelijken bouw te slichten van eene groote volmaecktheydt, die met menighvuldigh gebedt moest vergeselschapt zyn, volghens dat my Godt self had te kennen gegeven.

Dry oft vier uren naer dat ick vol vreught was, van volbracht te hebben 't gene my Godt soo besonderlijk bevolen had, quam my den duyvel grootelijcks bestryden. Hy begost my vele redenen voor te stellen, als of ick teghen de gehoorfacmheydt gedaen had met sonder oorlof van den Provinciael het klooster te

slichten; en dat hy het qualijk soude nemen, dat ick't onder de gehoorfaemheydt van den Bisschop gestelt had, sonder hem eens te herkennen. Den duyvel stelde my oock voor: of ick versekert was dat de Nonnen die ick ontfangen had, een soo streng slot souden kunnen onderhouden, en of hun den nootdrift niet en soude ontbreken? of het voor my geen sottegheydt en was, sulck een voornemen in't werck te stellen, sonder daer toe verbonden te zyn; mits ick maer in myn klooster te blijven en had? of ick soo groote strengigheden sou kunnen onderstaen, en soo besloten blijven in een kleyn ongesont huys, na geweest te hebben in een groot en vermakelijk klooster, daer ick soo vele vrindinnen had, en my altydt soo wel had bevonden? voorder of de humeuren van de dochters, die ick ontfangen had, met de myn wel souden over-een komen? of de moeylijckheden van soo vele verdrietige dingen, daer ick my selve had in geworpen, my in geene wanhope en souden doen vallen, sonder'er oyt uyt te kunnen geraken? en of het misschien den duyvel niet geweest en is, die my gedreven heeft om te ondernemen 't ghene myne krachten te boven gingh, op dat hy my den vrede en de rust die ick genoot, sou doen verliezen, en door de groote verwerringen, daer ick my in gesteken had, gansch onbequaem soude maken om het gebedt te oeffenen, welck ten lesten het verderf van myne ziele noch sou veroorsaken.

Alle

Alle dese dingen overvielen my te samen , en vervulden mynen geest met anghsten en duyternissen. Al wat my hier over van Godt bevolen , en van treffelijcke mannen geraden was , gelijk oock alle de gebeden die wy tot dien eynde by na sonder ophouden tot Godt gheficiert hadden ; waren my foodanighlijk vergeten , dat ick'er alleenelijck geen gedachtenis meer van en had ; en alles was in my soo verduystert , dat ick geen macht meer en had om my tegen soo groote aenstooten van den boosen vyandt te beschermen. Siende my dan in sulck eenen ellendighen staet , nam ick mynen toevlucht tot het alder-heylichste Sacrament ; maer als ick'er voor knielde , en kost ick geensints bidden , door dien de benoutheidt my te seer bevanghde.

O mynen Godt ! wat is'er te vergelijken by de ellenden van dit leven , daer alles soo ongestadigh is ! hoe haest en is de vreught die ick had van het klooster voltrocken te sien , niet verdwenen , en seffens verandert in sulcke geperstheydt des herten , dat ick niet en wist wat van my noch sou geworden ! wat weynighe reden hebben wy dan van ons in de wereldt over ict te verblijden of te bedroeven ? 'tIs sonder twyffel dat ick noyt soo veel geleden en heb , doch den Heere quam my te hulpe : een straelken van syn goddelijck licht verdreef de duyternissen myner ziele ; en stracks sagh ick , dat het maer een uytwercksel was van de arghlistigheydt des duyvels , die

my door alle dese ydele vrees eenen schrick wilde aenjagen. Overfulcks indachtigh zynde het vast voornemen dat ick ghemaect hadde van Godt te dienen, en hoe begeerigh ick geweest was om voor hem te lijden; begoft ick my voor oogen te stellen, dat ick niet rust te soecken noyt myn voornemen, noch myn begeerte en soude volbraght sien. Oock peysde ick dat het lijden, en de moeylijckheyt diemen om syn liefde onderstaet, ons vele verdiensten by-broght, en dat'et ons voor een vagevier diende: en gemerckt ick naer de kruycen verlanghe, dat ick dan moest gheloooven datse my voordeeligh waeren, en dat de victorie oock te meerder soude wesen, hoe den strydt was grootter geweest.

Naer dat ick myn ooghmerck op alle dese dingen genomen, en my selve groot ghewelt aenghedaen had, beloofde ick in de teghenwoordigheydt van het alder-heylichste Sacrament, al te doen wat in myne macht sou zyn, sonder nochtans myne consciencie te quetsen, om den oorlof te bekomen van in dit nieuw klooster te geraken, en my'er door belofte tot een eeuwigh slot te verbinden. Nouwlijcks en had ick dese woorden gesproken, of den duyvel nam de vlucht, en liet my in groote rust en vrede, die my sedert altydt zyn by-gebleven. De penitentie, het slot en al wat in dit huys geoeffent wort, valt my soo soet, dat ick my geen grooter vermaeck in de wereldt en kan inbelden. 'kEn wete niet, of dese vreught
 geen

geen oorfacck en is, dat ick nu beter te pas ben als te voren; ten waer my misschien den Heere meerder ghesontheydt gaf, op dat ick den troost sou hebben van alle de strengigheden die in ons klooster gepleeght worden, beneffens de andere Religieusen te konnen oeffenen, al valt het my moeylijck.

Als de mare begoft te loopen van de slichtinge van ons klooster, stelde sy de stad en myn out klooster gansch in roeren. De Priorinne dede my ontbieden van op staende voot by haer te komen. Ick vertrock datelyck en was haer gehoorfaem, latende de dochters die ick het habyt eerst gegeven had, in eenen grooten druck. 'kSagh wel dat ick niet als groote vervolgingen te verwachten en had; maer om dat het werck voltrocken was, dat Godt my belast had te doen, soo en was ick niet seer in pyn. 'kBegaf my tot het gebedt, om van Godt synen bystant te verfoecken; en ick bad mynen glorieusen Vader den *H. Joseph* wiens naem het klooster voerde, van my tot syn huys wederom te geleyden, daer my de gehoorfaemheyt dwongh uyt te vertrecken, Ick offerde hem al myn lyden op, en hiel my geluckigh van 'et tot synen dienst te mogen onderstaen; soo dat ick met een gerust gemoet na myn klooster gingh, niet anders meynende, als datmen my in eenen kercker sou gesteken hebben, welck alleenelyck maer te peysen my een vreught was, om de voldoeningh die ick sou gehadt hebben van met niemant

meer te moeten spreken, en van in de eenig-
heydt een weynigh rust te kunnen nemen, die
my seer noodigh was, ter oorsaccke van de
grootte moeylijkheydt die ick had in het
menighvuldigh verkeerem met de werelt.

Als ick dan in't klooster gekomen was, gaf
ick de Priorinne rekeninge van mynen han-
del. Sy wirt een weynigh gestilt, en men
stelde geheel de saeck in handen van den Pro-
vinciael. Desen gekomen zynde, gingh ick
my met een inwendige vreught voor hem
vertoonen, meynende om Godts liefde ict te
moeten lyden, sonder nochtans in desen voor-
val tegen hem, of tegen d'Orden ict misdæen
te hebben. Ick stelde my voor oogen, hoe den
onnooselen JESUS was verwesen geweest;
en ick sagh dat de verwyfingh, diemen van
my doen wilde, niet te vergelycken en was
by die hy onderstaen had. Ick beschuldighde
my als seer plichtigh; en aen de ghene die van
de saeck niet onderricht en waren, scheen
ick'et oock te wesen. Den Provinciael gaf
my een straffe berispingh; dogh volgens dat
hem de sake was over-gedragen, scheen ick
noch een straffer te verdienen: maer gemerckt
ick voor-genomen had alles te verdragen,
foo en wilde ick my niet verschoonen. Ick
verfocht hem van my penitentie te stellen,
van my te willen vergeven, en van op my
niet gestoort te zyn.

Ick sagh wel datmen my in sommighe din-
gen ten onrecht verwees, ghelijck met te seg-
gen,

gen, dat ick het nieuw klooster maer en had willen stichten om my boven een ander te verheffen, om van my te doen spreken, en soo meer diergelijcke : maer ick sagh oock wel, dat sy in andere dingen de waerheydt seyden : gelijk als sy my verweten, dat ick soo goet niet en was als d'andere, en dat ick vermeten was my tot eenen strengeren Regel elders te willen gaen verbinden, daer ick my in't onderhouden van den regel die daer in huys was, soo qualijck had gequeten. Oock seyden sy dat ick geheel de stadt ontsticht had, en maer uyt en was om nieuwigheden in te brengen. Doch in alle dit verwyte en had ick geene quellingen; maer ick geliet my die te hebben, om myne Mede-susters geen oorsaek te geven van te gelooven, dat ick misachte 'tghene sy my seyden.

Eyndelyck gebodt my den Provinciael in de tegenwoordigheyt van g'heel de gemeynthe myne redenen voor te stellen. Ick ded'et door Godts hulpe met sulck een gherust ghemoet, en op soodanige manier, dat noch den Provinciael, noch de Religieusen eenige reden en vonden om my te veroordeelen. Naderhandt sprack ick den Provinciael met een meerder openhertigheyt in't besonder, en ick voldede hem soo wel, dat hy my beloofde naer het nieuw ghesondeert klooster te laten weder-keeren, soo haest als de beroerten die dese fondatie in stadt veroorsaect had, souden komen te sliffen.

Twee of dry dagen daer naer vergaderden de Schepenen met den Schoutet van de stadt, en eenige van't Capittel. Sy besloten het nieuw klooster geensins toe-te-staen, door dien het blijckelijck was, gelijk sy seyden, dat het maer tot last van de stadt en soude wesen; en hierom datmen het Venerabel van daer moest wegh nemen. Noch wirdt'er een ander vergaderingh hier over gehouden, tot welke twee van de bequaemste Religieusen uyt ieder Orden als Commissarissen gheroepen waren. Eenige veroordeelden my, andere en spraken niet een woort; en eyndelijck wirt'er besloten van het klooster te niet te doen: dogh even-wel was'er noch eenen uyt d'Orden van den *H. Dominicus*, welcken tegen de fondatie van't klooster niet te seggen en had, als allenelijck maer teghen de groote armoede, die wy'er schickten te onderhouden. Hy thoonde dat dese sake wel verdiende rypelijck overleydt te worden, datse den Bisschop raecte, dat'er niet en was dat praemde om'er soo haestigh in te zyn, en meer diergelijcke dingen; waer door sy wederhouden wurden van volgens hunne rasernye, soo niet op staende voet'tgene sy besloten hadden, in't werck te stellen. Maer de waerachtighe oorsaeck die hun wederhiel, was eygentlijck dat Godt het klooster wilde gesticht hebben, en dat'er niets bequaem en is om synen wil te wederstaen. 'kEn geloove niet, dat onse tegen-partye Godt hier in vergramde,

gramde, gemerckt, dat sy'er door eenen goeden iever toe ghedreven wierden, en goede redenen meynden te hebben. Daer-en tuschen had ick en die my aen-hielen seer veel van hun te lijden; en eenighe die my in myn voornemen behulpsaem waren, werden grootelijcks vervolght.

De beroerte was onder het volck soo groot, datmen in de stadt by-na niet anders meer en sprack. Ider een gaf my ongelijck, en dede over my klachten by onsen Provinciael, en andere Overstens. Ick verblijde my in plaets van my te bedroeven; maer ick was in groot achterdencken, datmen alles sou omgestooten hebben, 'tgene my soo grooten arbeydt gekost had; en ick en konde sonder groote droefheydt niet sien, dat de perfoonen die my hielpen, om mynen 't wil soo veracht en vervolght werden. Waer't saken ick stercker van geloof waer geweest, 'ken had my soo niet ontstelt: dogh 'tis ghenoech in eene deught te ontbreken, om in alle de andere flouw en slaperigh te worden. Ick vond my dan ten tyde van de twee daghen als dese vergaderingen gehouden werden, seer mistroostigh; maer den Heere seyde my in dese droeve gesteltenisse: *En weet ghy niet dat ick almachtigh ben? wat vreeft ghy?* en hy verfeerde my, dat aen het nieuw ghefondeert klooster niet en sou misschieden; en alsoo bleef ick heel getroost.

De stadt gingh haer klachten doen in den Raedt

Raedt van den Koningh; en daer wierdender van stadts wegen eenige naer 't Hof gefonden om dese faeck te vervoorderen, en volghens d'order di'er gegeven was, den Raedt van alles te onder-richten; soo dat wy van onsen kant oock iemant derwaerts moelsten fenden, maer wy en hadden geen gelt, noch 'ken wift wat gaen aenvanghen: dogh Godt en verliet ons niet: want al en dede den Provinciael ons geen bystant, evenwel sonder verbodt te doen, liet hy my in alles geworden; en den oorlof van na myn nieuw klooster weder te keeren stelde hy maer uyt, om te sien wat uytval dese sake soude hebben.

Hier-en tusschen de dienaressen des Heeren, die in dit kleyn kloosterken alleen gebleven waren, deden meer door hare gebeden, als ick met alle mynen arbeydt. Het scheen by tyden dat alles verloren was; en besonderlyck als my de Priorinne, den dagh voor de aen-komste van den Provinciael verboden had van my noch ievers mé te moyen, gemerckt dat alles hier door moest te niet gaen. Alsdan nam ick mynen toevlucht tot Godt, en seyde hem: *Heere 'ten is myn huys niet, 'tis maer voor U gemaect: en niemant en beschermt'et, beschermt gy'et, in dien 't U gelieft.* Nouwelijcks en had ick dese woorden gesproken, of vond my in een groote rust, sonder meer te twyffelen, of alles sou wel uyt-vallen.

Eenen seer deugdelijcken Pricster, die te voren

voren seer groote vervolgingen over hem getrocken had, met het alderheyligste Sacrament in ons nieuw klooster te stellen en'er de dochters het habyt te geven, nam dese saeck soo ter herten, dat hyse voor ons met een groote liefde in't hofgingh vervolgen. Inseelijks dien heyligen Edelman, die ick altydt als mynen vader heb aengesien en noch aensien, hielp ons op alderhande manieren, en had'er veel om te lijden: maer Godt gaf aen alle die ons bystonden eenen wonderen iever; want gemerckt sy onse saeck aensaghen als die van Godt, soo en souden sy niet meer tot beschermingh van hun eygen eere, of van hun leven kunnen doen hebben, als sy voor ons en deden.

Dese vervolgingh duerde ontrent ses maenden; en ick en kan my niet genoegh verwonderen over het geweld dat den duyvel teghen ons gebruyckte; en hoemen sich konde inbelden, dat niet meer als een Priorinne met twelf arme Religieusen die seer strengh leefden, aen de stadt soo groot achterdeel souden kunnen doen hebben, en nochtans de ghene di'er hun tegen stelden, bleven in dat gevoelen: maer sy quamen ten lesten soo verre, dat sy'et klooster souden toe-slaen, by aldien wy't selve met renten wilden laeten besetten. Als my dit voor-gesteld wirt, was ick alreets soo vermoeyt van te sien, wat een moeylyckheyt dese sake veroorsaecte aen die ons hielpen, dat my meer dit insicht, als
de

de begeerte die ick had om van myne rufien ontflagen te zyn, my dede oordeelen dat'er in renten te besitten geen groot quaet gelegen en was, als wy'er soo groote beroerten konden mé sliffen, en alles naderhandt ghesliff zynde, de renten lieten varen. 'k Was soo onvolmaect, dat ick selfs peysde, als of het Godt soo begeerde, midts ons voornemen andersints niet en kost uyt-gewerckt worden; soo dat ick van sin was dit accoort aen te gaen; maer als het 'sanderdaghs moest gesloten worden, seyde my onsen Salighmaker 'snachts te voren in't gebedt: *Dat ick my wel sou wachten van'er in voort te gaen; want by aldien wy eens renten aenveerden, dat het ons nimmermeer en sou toe-gestaen worden, daer af-stant van te doen.*

Op den selven nacht verscheen my den *H. Petrus van Alcantara* voor de derde reyse; en hy bevestighde 't ghene hy my voor sijne doodt geschreven had: te weten, dat'et hem een vreught was, te verstaen de groote vervolgingen die ons nieuw klooster onderstont, en het ghewelt dat den duyvel ghebruyckte, om'et te niet te doen: want dat hem alle dese aenstooten een klaer teecken waeren, dat'er Godt ghetrouwelijck sou ghedient worden: maer dat ick in geender manieren het klooster met renten sou laten besetten. Dit herhaelde hy wel twee of dry mael in sijnen brief; en hy versekerde my, dat in dien ick sijnen raedt volghde, alles wel sou uyt-vallen. Dese derde

de reyse sprack hy my aen op een straffe manier, en hy verdween strackx, naer my ghefeydt te hebben: "wacht u wel van renten te aenveerden. En wat swarigheydt vindt ghy toch in mynen raedt te volghen? " Ick wird seer verstelt, en gingh'et 'sanderdaegs aen dien heylighen Edelman verhaelen, om hem te waerschouwen datmen geensints de renten toestaen en moght, maer liever het proces sou laten voortgaen. Het veroorsaecte hem een blijfchap sulcks te hooren: want hy was in dit voornemen vaster als ick; en naderhandt verklaerde hy my, niet als met de uytterste tegnenheydt toe-ghestaen te hebben, dat het klooster met renten sou beset worden.

De saeck aldus ghestelt zynde, was'er een seer deughdelijk man, welcken ghedreven door eenen goeden iever, ons aendiende of wy het verschil in handen van geleerde mannen als arbiters wilden stellen? Desen raedt wirt van eenige die my hielpen, seer goet gekeurt; maer ick magh met de waerheydt segghen, dat onder alle de arghlistigheden, die den duyvel ghebruyckte om het klooster te niet te doen, my dese wel de meeste vrees en onrust veroorsaect heeft. Dogh den Heer was my hier in behulpsaem, ghelijck oock in alle andere swarigheden, die hy my ten tyde van twee jaren, als dese sake gheroert wirt, menighvuldigh liet over-komen.

Als de beroerten in stadt voor een weynigh gestilt waren, scheen Godt den Predictheer,

heer, die ons soo gediensflich was, al hier omgeen ander reden gefonden te hebben, als tot vervoorderingh van onse faeck: want hy bekende my self, dat hy maer by geval en sonder eenige oorfaeck te weten, tot Avila gekomen was. Naer syn vertreck, dede hy soo veel by onsen Provinciael, dat hy hem tegen alle onse hope verwillighde, van my met eenige andere Religieufen na het nieuw klooster te laten gaen, om de dochters die ick'er ontfanghen, en het habyt gegeven had te onderrichten, en in de goddelijcke diensten te helpen.

Eer ick naer het nieuw klooster sou gaen vertrecken, begaf ick my in de Kercke tot het ghebedt, en ick fagh'er onsen Salighmaker **JESUS CHRISTUS**: hy scheen my met een groote affectie te ontfanghen, en een kroon op mijn hoofd te stellen, gelijk als om my te bedancken voor 't ghene ick ter eere van sijne H. Moeder ghedaen had.

Men kan lichtelijck dencken wat eenen troost, en wat een vreught het my geweest is, als ick met orlof van mynen Provinciael het nieuw klooster ben in-ghetreden. Soo haest als wy'er publiecken dienst begonnen te doen, begoft het volck een devotie tot ons klooster te krygen. Wy ontfongender meer Religieufen, en ons Heer veranderde soodaenighlijck de herten der ghene die ons vervolght hadden, dat sy selfs ons groote aelmoessen quamen brenghen. Sy keurden goet, 't gene
 sy

fy te voren verworpen en maer dwaesheydt
 geacht hadden: fy lieten het proces teghen
 ons allenghskens varen, en bekenden dat de
 stichtingh van dit klooster, een werck van
 Godt was; aengesien datmen haeren voort-
 gangh door soo vele vervolghinghen en op-
 spraeck niet en had kunnen beletten. Nie-
 mant en is'er tegenwoordigh van ghevoelen
 meer, dat ons voornemen beter waer achter
 gelaten geweest; en ieder een is genegen om
 ons almoessen te vereeren, soo dat wy sonder-
 se te moeten vragen, genoegh van alles versien
 worden, en ons niet noodigs en onbreckt. En
 voor soo veel wy niet en soecken als Godt te
 dienen, en luttel van getal zyn; soo en twyfe-
 le ick niet, of syne Majesteit sal ons altydt
 blijven by-staen, sonder oyt iemandt lastigh
 te vallen. Overfulcks bekenne ick grooten
 troost te voelen, van my in't geselschap te vin-
 den van soo goede zielen, die ten uystersten
 verstorven, en van alles ontbloot zyn. s'En
 hebben geen ander sorgh, als van sich gewelt
 te doen om hunnen Bruydegom te behagen:
 sy hebben sulcke vermaeck in de eenigheydt,
 en sulcke liefde tot de stilswygentheydt, datse
 oock moeylijckheydt vinden in hun naeste
 maeghschap aen te spreken, als de samen-
 spraeck niet dienen en sou om hun tot Godts
 liefde te verwecken. Hierom en is't niet te
 verwonderen, dat ons geene vrienden, als om
 van Godt te handelen, en komen besoecken;
 aengesien sy onse tael niet en souden kunnen

verstaen noch wy de hunne; en dat wy mal-
kanderen geen voldoeningh en souden geven.
Wy onderhouden hier sonder eenige versach-
tinghe den Regel van onse Lieve-vrouwe des
Berghs Carmeli, welcken den Paus *Innocen-
tius den IV.* in't jaer 1245. bevestight heeft:
en al-hoe-wel desen Regel volgens syne eerste
instellingh schynt seer strengh te wesen;
mits hy ons verbindt van buytens noot altydt
vleesch te derven, van 's jaers acht maenden
te vasten, en van noch vele andere penitentie-
wercken te doen; nochtans achten de Susters
dit alles soo weynigh, dat sy'er noch andere
strengigheden by voeghen, die ons noodigh
dochten om onsen Regel met meerder vol-
maecktheydt te beleven; en ick verhope met
Godts hulpe, dat wy'er altydt sullen in vol-
herden.

Wat aengaet het ander klooster, dat de
geestelijcke dochter, daer ick te voren van
gesproken heb, naer grooten tegen-strydt en
opspraeck binnen *Alcala* gesticht, en ten le-
sten voltrocken heeft; daer leeft-men oock
volmaecktelijck volgens den eerste Reghel:
en ick bid Godt, dat wy soo in d'eene als in
d'andere Gemeeynte altydt besigh mogen zyn
met synen lof te verkondigen, met de glorie
van syne goddelijcke Majesteyt te besorghen,
en met de cere van d'alder-heylighste Maget
wiens habyt wy dragen, sonder op-houden
te vervoorderen.

Ick heb in dit verhael soo langh gebleven,
op

op dat de Religieufen met dit naer myn doodt te lefen, niet alleenelyck verkloecht en fouden worden om 'tghene nu begoft is te houden ftaen, maer om'er noch meer by te voegen, en Godt alfoo volmaeckter te dienen. En gemerckt dat de opperfte Majefteyt door de jonften die fy dit kloofter vergunt heeft, klaerlyck doet blijcken hoe aenghe-naem haer defe fondatie moet gheweest zyn; wat groot quaet en fullen fy dan niet begaen, en wat ftraffen en fullen fy niet verdienen, die van de volmaecktheydt welcke Godt hier gevefticht heeft, eerst fullen beginnen af te wycken! aenghefen de volmaecktheydt die wy hier betrachten, met foo groote foetigheydt en vrede vergefelſchapt wordt, dat wy altydt de ftrengigheden van den Reghel genoegh fullen kunnen onderhouden, indien wy volgens onfe plicht geene begeertens en hebben, dan om de tegenwoordigheydt van onfen goddelijcken Bruydegom in de eenigheydt te genieten, namentlyck daer wy maer een Gemeeynte van derthien en zyn, welck een feer bequaem getal is om by almoeffen te leven, en den geest van den Reghel te bewaren. Overfulcks is't dat miſſchien ons manier van leven aen eenige te ftrengh ſchynt, dat fy dit toeſchryven aen hun eyghen ſelven, en niet aen de ftrengigheydt van eenen Reghel, welcken oock teere en ſieckelijcke perſoonen met foo groote voldoeninghe onderhouden, datſe door de vreught die fy hier genieten

ten, sigh nu beter te pas vinden als te voren. Hierom die soo vaddigh en kleynhertigh zyn, kunnen sigh in andere kloosters vertrecken, om daer met naer den Regel gelijk-formighlijck te leven, hunne saligheydt uyt te wercken.

XXXVII. CAPITTEL.

Wat de schoonheyte van Jhesus in haer uytwerckt. Men heeft vryeren toegangh tot Godt, als tot de grooten deser werelt. De Religiensen behoorden van de wereltsche complimenten, en hoffsche woorden g'heel vervreemt te zyn.

AL hoe wel'et my lastigh valt, van de ongemeyne gratien die Godt my vergunt heeft, noch voorder te spreken; nochtans om aen de gehoorfaemheyte te voldoen, en Godt de glorie te geven die hem toe komt, sal ick noch eenige dingen hier van verhalen.

Al moet ick bekennen, dat ick om myne sonden de hel verdient heb, en dat my Godt een groote bermhertigheyt doen sou, met my de leste plaets in den hemel te verleenen; nochtans waert saken my wirt voorgestelt: of tot het eynde des werelts alderhande lyden te onderstaen om hier namaels tot een weynigh meer glorie verheven te worden; of wel sonder iet te moeten lyden, recht na den hemel te gaen een glorie besitten, die wat minder

der is; soo sou ick uyt ganschcr herten het eerste verkisen, en veel liver alle lyden aennemcn om de oneyndige grootheyt van Godt te beter te kennen, wel wetende dat hoe wyse meer kennen, hoemensc meer sal loven en beminnen.

't Is my seer voordeeligh geweest, de onuytsprekelycke schoonheyt van JESUS CHRISTUS in eenige visioenen gesien te hebben; want ick hier door geraeckt ben uyt een groote foute die my seer schadelyck was. Sy bestont hier in, dat soo ick gewaer wird dat den persoon die ick achte en beminde, tot my wel genegen was; ick sulck een affectie tot hem kreegh, dat ick by na gedurigh op hem peysde, dat ick my met vermaeck syne natuerelycke en boven-natuerelycke gaven voor oogen stelde, en groote voldocningh had in hem te spreken; sonder Godt nochtans hier door te willen vergrammen. Sulx is my wel gebeurt ten opzicht van eenige van myne Bichtvaders; doch alsoo sy in de deught besonderlyck uytstaken, en vrees hadden dat ick te seer op hun sou vervallen, al was't et maer door een heylighe liefde, handelden sy met my op eene manier die redelyck stuer en vremt was: maer sedert dat ick het geluck gehad heb van die opperste schoonheyt van JESUS CHRISTUS te sien, soo dunckt my alles op der aerde soo verachtelyck, dat ick myn hert op geen ander voorwerpse! meer stellen en kan. En is't saken dat maer een woort van JESUS gesproken,

ken, genoegsaem is om ons van d'aldermeeste plesieren deser werelt een walge te doen hebben; hoe seer en moet my dan alles niet walgen, die soo menighe woorden uyt synen goddelyken mont gehoort heb? en hoe sou ick de schoonheyt van JESUS CHRISTUS, die ick soo menighmael gesien heb, oyt kunnen vergeten? aengesien wy die glorieuse menscheyt, maer eens en moeten gelien hebben, om hare tegenwoordigheyt noyt meer uyt ons gesicht te verlisen. Overfulcks ten waer Godt tot strafinge myner sonden, dese soete gedagtenis uyt my liet gaen; soo en meyne ick niet, dat'er op de werelt iet meer bequaem is van my soo te belemmeren, dat'et my de vryheyt sou kunnen benemen van op JESUS CHRISTUS alleen te peysen.

Hoe meer sikh onsen Salighmaker aen my verতোonde, hoe myn liefde tot hem, en myn betrouwen op syne goetheyt oock meerder wirt: en door de menigvuldige aansprake daer by my mé vereerde, verstond ick dat hy mensch en Godt t'samen zynde, sich over myne kranckheyt niet en verwonderde; door dien hy wel weet hoe seer onse boose natuer, door de sonde van onse eerste ouders tot den val en tot het quaet genegen is. Oock sagh ick dat al is hy den heer der heeren, ick nochtans met hem als met mynen vrint moght handelen; en dat hy aen de grooten deser werelt niet gelyck en is, die hun groot-mogentheyt op een ydel gesagh willen vestigen; want sy en
zyn

zyn niet te spreken, als op sekere uren: niemant en heeft tot hun toegangh, als personen van conditie; en by al dien eenige van't gemeyn volck genootsaect zyn hunnen bystant te versoecken, wat moeylyckheyt en moet'et hun niet kosten? hoe veel vrienden en moetense niet opmaken om audientie of gehoor te bekomen? en als het den Koninck self is daer sy mé te doen hebben; wat middel om'er by te geraken? sy moeten hunnen toevlucht nemen tot de gene die in't hof wel gesien zyn; en hoe weynige zynder van sulke volck, die sonder hunnen interest of eygebaet aen te sien, de rechtveerdigheyt beherten, beschermen en voorstaen? de gene die volgens hun pligt niet en vreesen de waerheyt te seggen, en gelycken in't hof niet. Men moet daer het quaet door de vingeren sien, en men derft'er nouwelycks peysen van ict te berispen, uyt vreesse van de gratie des Konings te verlisen.

O Koningh der glorie, en Heer der Heeren! men behoeft soo geene middelaers te ghebruycken om tot U te geraken; noch uw ryck, dat eeuwigh dueren sal, en is gelyck dat van de wereldtsche Koningen, op geene swacke fundamenten gevesticht. Men moet u maer sien om overtuuyght te worden, dat ghy den naem van HEERE alleen weerdigh zyt. Ghy zyt soo uytstekende in majesteit, dat ghy om U voor Koningh te doen erkennen, noch tryn noch lyfwacht noodigh en hebt, gelyck de Princen
deser

deſer wereldt die van doen hebben, om ſigh van andere menſchen te doen onderſcheyden. Want gemerckt ſy van wegen de natuer niet beſonders buyten andere menſchen ontfanghen en hebben, waer uyt hunne macht kan blycken; ſoo moeten ſyſe op een ander manier doen uytſchynen. Maer wie is'er, ô mynen Godt en mynen Schepper, die den glans uwer glorie ſal kunnen uyt-drucken? Sy is ſoodanigh, dat het onmogelijck is niet te vatten, dat in U is den oorſprongh van de opperſte macht, die over al regneert: en al-hoe-wel ick over de verbeventheydt van deſe glorie ontſtelt ben; nochtans moet ick bekennen, dat ick noch meer verbaeſt ſtaen over uwe ootmoedigheydt en uwe liefde, die gedoogen dat ſoo ellendigh ſchepſel als ick ben, U in perſoon aenſpreke.

Myn ziel en wordt van Godt met ſoo uyt-nemende gratien niet altydt voorkomen: want onlanghs was ick acht dagen gedurende in groote duyſterniſſen ſonder een goet gepeys te kunnen hebben. 'tIs alleenelijck van daegh dat den Heere my getrooft heeft, en dat ick de ſtoutigheydt gehad heb van hem deſe klachten te doen: ô mynen Godt! en is'et my geen ſwaer kruys ghenoegh, dat ghy my hier houdt in dit ellendigh leven tuſſchen ſoo vele belemmeringen, gelijk is eten, ſlapen? &c. Is'et my geen torment ghenoegh, hier op der aerde om uwe liefde te moeten blijven tuſſchen ſoo menige tydelijcke bekommerniſſen die my ſoo laſtig vallen, en een groot beletſel zyn

van

van U volkomentlijk te genieten; moet ghy U voor de oogen myner ziele noch verberghen, voor den weynighen tydt die my overschiet om myn vermaeck met U te nemen? hoe kan uwe goetheyt, en de liefde die ghy my draeght, sulcks gedooogen? Waer't saken ick my voor U soo kost verbergen, ô mynen Salighmaker, ghe-lijck ghy u voor my verbergh, soud ghy et konnen verdragen? Ghy zyt altydt met my, en hebt my in de oogh; ick bid u dan, ô Heere, van soo straf niet te handelen met een ziel, die u soo innerlijk bemint.

Dit is het beklagh dat ick gewoon ben aen Godt te doen; maer by tyden word ick door de liefde soo uyt my selve vervoert, dat ick niet en wete wat ick segh. Dit niet teghenstaende is Godt soo goet dat hy my verdraeght, waer over ick hem niet ghenoegh en kan bedancken. Souden wy met sulcke stoutigheydt de Koningen of Princen deser wereldt wel derven aanspreken? En sietmen niet dat dese op hun ghesagh soo uyt zijn, dat als men sonder op te letten een ander maer wat meerder eer bethoont, als sy meynen dat hun toe-komt, sy strackx dit soo hoogh opweghen, dat wy ghenootsaeckt zijn, ons by hun over onse onvoorsichtigheydt te gaen verschoonen? En Godt gave datmen se kost te vreden stellen. My dunckt dat wy ten minsten in de kloosters van alle dese beuselryen, en wereldtschen handel behoorden bevrydt te zijn: want hoe is het mogelijk, dat de gene

die verbonden zijn geen gepeysen te hebben, als van Godt te behagen en van de wereldt te verloochenen, hun souden bekommeren met de wereldtsche menschen te voldoen in saken, die soo menighvuldige veranderinghen onderworpen zijn? Men sou wel een besondere school moeten oprichten, daer niet anders gheleert en wordt als de maniere, hoe het op-schrift der brieven moet gheschreven worden; hoe leegh men moet beginnen te schryven naer den naem ghestelt te hebben; hoe veel plaets dat'er van by de zyden moet open blyven, en wat voor eenen titel men nu aen de persoonen van aensien moet geven: want die te voren grootdadigh genoemt werden, moet men nu doorluchtigh noemen: en alhoewel ick noch geen vyftigh jaeren oudt en ben; heb nochtans die titels soo dickwils sien veranderen, dat ick niet en wete hoe verre men ten lesten noch komen sal.

Voorwaer ick heb medelyden met geestelijke persoonen, die om wettighe redenen en om Godt dienst te doen, genootsaeckt zijn in de werelt te verkeeren, en sulck een swaer kruys te dragen. Sy souden hun selven van groote moeyelijckheydt ontslaeghen, waert saken sy eenpaerlijck besloten, van in soo slechte wetenschap te willen voor onwetende gehouden worden; en datse met'er daedt hun verheughden, alsie weerdigh gevonden worden van voor soodartige geacht te zijn. Godt geve dat wy die onse voren al te seer met dese

dese sotternyen , bekommert en naer die ver-
anderlijke ydelheydt ghevoeght hebben ; hier
over in het ander leven , daer geen verande-
ringh meer zijn en sal , niet ghestraft en wor-
den.

XXXVIII. CAPITTEL.

*Godt ontdeekt haer in eenige visioenen ver-
scheyde verholentheden , en wat uyt-
wercksels sy in haer voort-brenghen. Sy
wordt van Godt met vele gratien voor-
komen.*

HEt docht my eens in seker visioen dat ick
in den hemel was , alwaer my op korten
tydt veel wonderlijke dingen verthoont wir-
den : maer soo haest ick tot my selve quam ,
begon ick te vreesen , of 'et misschien bedrogh
was. 'k En dirf 'er mynen Bicht-vader niet
van spreken , uyt vreesen dat hy my sou uyt-
ghelachen en ghevraeght hebben , of ick den
H. Paulus , of den H. Hieronymus was , om
te weten wat in den hemel al omgingh : want
de visioenen die dese groote Heylighen ghe-
hadt hadden , jaeghden my noch een meerder
vrees aen ; door dien ick my onweerdigh ken-
de van sulcke gratien te ontfanghen : evenwel
het achterdencken van bedroghen te zijn ,
dwongh my ten lesten mynen Bicht-vader te
gaen vinden , voor wie ick het minste niet en
dirf verborghen houden. Hy wirdt beweeght

fiende my soo bedruckt, hy troofte my grootlijckx, en stelde myn ghemoedt in ruste.

Op een ander tydt, naer dat Godt my meer als een ure wonderlijcke en onbegrypelijske dinghen verthoont had, seyde hy my : *Siet dochter watse verliesen, die hun naer mynen wil niet en voegen : hierom en laet et hun niet te seggen.*

Terwylen ick by de Mevrouw t'huys was, daer ick te voren van gesproken heb, broght sy my eens veel kostelijcke juweelen te sien, en onder andere eenen diamant van seer grooten prys, meynende my hier door tusschen myne groote pynen eenigh vermaeck aen te doen. Ick moest by my selve lacchen, denckende op de oneyndelijcke schatten die ons Godt bewaert in den hemel; maer van den anderen kant had ick groot medelyden, fiende de grootachtigh die de menschen van diergelijcke dinghen hadden, waer van het my onmogelijck sou zijn eenigh werck te konnen maken, ten waer Godt uyt myne memorie liet verdwynen, 't gene waerlijck te achten en te verwonderen is.

Zedert dat de Goddelijcke Majesteit my gheweerdicht heeft eenighe van die verheve goederen te vertoonē, heb ick van al wat'er op de aerde is soo groote walge gekregen, dat my het leven lastigh valt; en ick beschacint ben te sien, dat soo slechte en verworpe dinghen noch bequaem zyn ons te verwerren, en besigh te houden. Oock is zedert de vrees van
de

de doodt in my vergaen, die ick te voren soo geschroomt had: en my dunckt dat'er voor de gene die Godt oprechtelyck dienen, niet noodigs en is om hun sonder moeylyckheyt tot het sterven te begeven, als te peysen dat hun de doodt op eenen oogenblick uyt den kerker van't lichaem verlost, om met hunnen Salighmaker een eeuwighe en onbegrypelyke rust te gaen geniten. En al waer 't dat de gene die alle de genuchten van dit leven verloochent hebben, in de pynen des doodts te onderstaen geen minder moyelyckheyt en voelden, als een ander; even-wel en sou de liefde welke sy voor Godt hebben, hun die niet altemael moeten doen verachten?

De kennisse van de hemelsche dingen, die Godt aen een ziel alsdan vergunt, is soo krachtigh, dat sy van in dit leven hare wooningh begint te maken in den hemel, en haer hier gedurigh aensiet als eenen pelgrim. Somwylen verbeld ick my, als of ick van nu af in dat hemelsch vaderlant onder de heyligen al woonde. Het zyn dese die ick alleen voor levende aensien; want alle de gene die met de banden van dit ellendigh leven noch gebonden zyn, schynen my als dooden die my geen gheselschap en kunnen houden. Ondertusschen als de opgetogentheden groot zyn, dunckt my dat al wat ick sien met de lichaemelycke oogen, niet als bedrogh en droom en is: maer 't gene ick met de oogen van de ziel aenschouwe, gelyck by exempel de schoonheyt en de ryck-

dommen van ons waerachtigh vaderlant, daer worden alle myne begeertens met vreught toe getrocken, al hoe wel'et my een groote pyn is, noch soo verr' van daer te zyn. Doch niet en is'er bequaemer om ons den arbeyt, en de moeylyckheyt van een groote reyse met iver te doen aen-nemen, als versekert te zyn dat men in de plaetse daer men naer toe gact, groote rust sal genieten. *Gebenedydt moet ghy zyn, ó Heere, die my sulcke kennisse van de on-eyndelycke goederen verleent hebt! en laet toch niet toe, dat ick-se door myn schult oyt verliese. Ick beve somtyts van vrēese; maer door uwe barmhertigheyt word ick wederom versterckt, insiende hoe'et niet waerschynelyck en is, dat ghy naer my soo barmhertiglyck uyt eenen af-gront der sonden getrocken, en alle myne misdaden vergeven te hebben, uw genadige hant van my soud af-recken, om my in myn eeuwigh verlies te laten loopen.*

Op sekeren nacht als ick in myn gebedt was, vertoonde my onsen Salighmaker alle de sonden van myn voorgaende leven. 'k Wird verschrickt en storte overvloedige tranen, my latende voorstaen dat ick Godt noch niet begoft en had te dienen: maer in't midden van myne droefheyt viel my in, dat syne godde-lycke Majestyt my misschien hier door wilde bereet maken om groote gratien te ontfangen: want a's my Godt besondere gratien wilt vergunnen, handelt hy gemeynelyck met my op sulck een manier, om my te klaerder myne
onweer-

onweerdigheyt te doen sien. Korts daer naer sagh ick de alder-heylighste Menscheyt van JESUS CHRISTUS geheel glorieus, en in een seer groote majesteit. 'kWas'er gansch in verslonden, en bleef eenige dagen als buyten my selve. Sulck een visioen druckt in ons gemoet een wonder groot respect voor Godt, en suyvert soodanighlyck de ziel, dat de begeerlyckheydt by na tecnemaal vernietight wort. 'tIs gelyck een groot vier, dat alle de eydele begeertens verslint, diemen in dit leven hebben kan: en al hoe wel ick geene genegentheden tot de eydele dingen meer en had als my dit visioen overquam; nochtans sagh ick klaerlyck, dat ick noch geene genoegsaeme verachtingh gehad en hadde van alle de verhevenheden en ryckdommen deser werelt, om nergens meer na te trachten als naer de kennisse van de eeuwige waerheyt.

Als ick my tot de Communie sou gaen be-
geven, peysde ick dat de opperste Majesteit
die haer soo dickwils vol glans en glorie aen
my geweerdicht had te vertoonen, daer in de
heylige Hostie geheel tegenwoordigh was: en
'kwird teenemaal onstelt en vernietight in my
selve. *O mynen Salighmaker, en mynen Godt!*
waer't saken ghy uwe grootheyt in dit aenbid-
delyck Sacrament niet en bedeckte, wie sou tot
de heylige Tafel soo dickwils derven gaen, om
u, die de suyverheyt self zyt, in een onsuiver
ziel te ontfangen? Dat u dan de Engelen en
alle de schepselen in der eenwigheyt loven

over de goetheyt, die ghy hebt van u naer onse kranckheyt alsoo te voegen, om ons soo groote gratien te vergunnen: want by aldien ghy uwe oneyndelycke maght gelyckse in haer selveit, aen ons vertoonde, onse verbaestheyt en sou ons niet toe-laten van tot u te naderen. Alsoo weet ghy oock, ô Heere, die den schat en den ryckdom der arme zyt, ons de uytwercksels annuwaer miltheyt wonderlyck te doen gevoelen, met ons den prys van de onweederelycke gratien daer ghy ons mé verryckt, niet seffens, maer allenghskens te doen kennen. Myn verwonderingh is soo groot, van eenen almoghenden en oneyndighen Godt door een uytwerckfel van syne Goddelycke Wysheyt onder een kleyn hostie verborgten te sien, dat ick noyt de stoutigheyt en sou derven gebruycken van tot hem te naderen, ten waer hy self my die gaf.

Maer wat schaemte moet een ellendigh schepfel ghelijck ick ben, die haer leven met soo weynige vreesse Godts heeft over gebroght, en haer van soo vele sonden plichtigh kent, niet voelen als de opperste Majesteit door een besondere jonste sich aen haer sienelijck verthoont? Voorwaer 'k en wete niet, hoe ick met eenen mont, die onsen Salighmaker door woorden soo dickwils vergramt heeft, sijn glorieus Lichaem 't welck de suyverheydt self is, noeh derf ontfanghen.

Als ick eens sou gaen communiceren, sagh ick twee duyvels van seer schroomelijcke gedaente, die met hunne horens de keel van den

den Priester toe-ftropten; en op den ſelven tydt, ſagh ick in ſijne handen JESUS CHRIS-
TUS geheel klaerblinckende van glorie. Hier
uyt verſtond ick den ellendigen ſtaet van dien
Priester; en 'k wird ſoo ontſtelt, dat ick niet
en weet hoe ick my tot de H. Communie
noch konde begeven: want my docht, dat by
aldien dit viſioen van Godt quam, hy my
de ſonden van dien Priester niet en ſou heb-
ben laten kenbaer worden: maer onſen Sa-
lighmaker ſeyde my, dat ick voor den Priester
ſoude bidden, en dat hy my dit ſchroomelijck
ſpectakel had willen laten ſien, om my te lee-
ren hoe krachtigh de woorden van de Conſe-
cratie zijn, datſe ſelfs van eenen boosen Prie-
ſter ghesproken, ſijne menſcheydt in't hoogh-
weerdigh Sacrament voortbrenghen; en hoe
wy ons over ſijne oneyndelijke goedtheydt
moeſten verwonderen, die hem ſoo verre
brengh, dat hy ſigh ter liefde van ons, in
de handen van ſijnen vyant ſelf wilt ſtellen.
Dit viſioen dede my verſtaen, wat ſchroome-
lijke ſonde het is, dit alder-heylichſte Sacra-
ment onweerdighlijck te ontfangen; wat een
heerſchappye de duyvels over de zielen voe-
ren, die in dootſonde zijn; en wat verbinte-
niſſen de Priesters hebben, van veel deughde-
lijcker te leven als andere menſchen.

Op een ander tydt windt my een vremde
ſaek verthoont, die my ſeer ontſtelde. Op
de ſelve plaetſe daer ick was, ſtirf'er ſekeren
perſoon ſonder bichten, welcken naer vele

jaeren qualijck gheleest te hebben, ten tyde van sijn twee leste jaeren geduerigh sieck was gheweest, en oock eenighints gebetert; soo dat ick hem niet verdoemt en meynde te wesen: maer als men hem gingh begraven, sagh ick een groote menichte van duyvelen, die het lichaem op-namen, daer mé speelden en met groote haken herwaerts en derwaerts troocken. Terwylen dat het met de gewoone-lijcke ceremonien naer 't graf gedragen wirt, peysde ick by my selve, hoe groot de goetheyt Godts was, die desen persoon, alhoewel synen vyandt, niet en had voor de werelddt willen infaem maken: maer ick denckte oock op wat manier dese onsalige gheesten moesten handelen met sijne ziele, als sy het lichaem hier soo mishandelden. Godt gawe, dat die in eenen quaden staet zijn, sulck een grouwelijck spectakel eens sagen, ghelijck ick gesien heb. 'k Geloove dat 'et tot hunne bekeerigh sou konnen dienen; evenwel diend'et my om noch klaerder te sien de verbintenissen, welcke ick Godt schuldigh was, van my uyt soo schrickelijke tormenten verlost te hebben, die ick soo rechtveerdighlijck verdient had.

Terwylen ick hier spreke van de visioenen rakende de dooden, en magh ick niet vergeten te seggen, hoe ick eens seer ontstelt wird, over de doodt van sekeren Provinciael, die my seer goeden dienst ghedaen had: want al was hy deughdelijck, nochtans had ick achterdencken voor syne saligheydt, om dat hy
dit

dit ampt twintigh jaeren lanck bedient had; en ick altydt grootelijckx vreesse voor de gene die ziel-laft hebben. Ick gingh naer de ghemeyne bidt-plaetse, en bad ons Heer van al 't goet dat ick myn leven oyt gedaen had, hem te willen toe-eygenen; en van met de verdiensten syner passie, te willen voldoen voor 't gene dat'er noch ontbrack, op dat syne ziel uyt het vagevier sou moghen verlost worden. Terwylen ick besigh was met sulckx van Godt uyt gantscher herten te versoccken, docht my dat ick dese ziel met een groote vreught sagh ten hemel varen; en zedert en kost ick over syne doot geen droefheydt meer maken, noch soo vierighlijck meer voor hem bidden gelijk te voren; want als my Godt sulcke dinghen gheweerdicht te verthoonen, soo dunckt my dat het voor sulcke zielen te willen bidden, al even eens is, gelijk als aen eenen rycken te willen aelmoessen geven. Desen Provinciael eyndighde syn leven in een plaetse seer verre van hier gelegen, maer naderhandt heb ick vernomen, dat hy gestorven is met soo een groot leetwesen over sijne sonden, met soo diepe oodtmoedigheydt, en sulck een erkentnisse van 't gene hy Godt schuldigh was, dat ieder een die'er teghenwoordigh was, ten uystersten gesticht wirt.

En ick soude hier noch veel diergelijke visionen konnen by brenghen, maer om dit cappittel te sluyten, segh ick alleenelijck, dat ick geene zielen sonder vagevier en heb recht ten

hemelen sien waren, ten zy die van den *H. Petrus van Alcantara*, en alnoch van eenen seer deughdelijcken Religieus van ons orden, om dat hy soo punctuelijck synen reghel onderhouden had.

XXXIX. CAPITTEL.

sy spreckt voorder van de gratien, diese door haer Gebedt van Godt bekomen heeft. Men moet synen voortganck niet op wegen volgens den tydt dat men 't Gebedt begost heeft te oeffenen.

SEker persoon die my seer grooten dienst gedaen had, valt besloten hebbende een saeck aen te vangen, die den Godts-dienst seer nadeeligh, en hem seer schadelijck sou geweest zyn; wird ick hier over ten uytersten bedroeft, sonder middel te weten om 'er in te voorsien. Ick nam mynen toe-vlugt tot Godt, vertroock my in een Eremitagie alwaer een Beelt was van *JESUS* gebonden aen de colonne, en ick bad hem daer seer vierighlyck van'er eenen middel in te stellen. Myn gebedt wirt verhoort, en hy brack syn voornemen als hy nu stondt om'tet soo te gaen uyt wercken.

Een ander persoon, die voorgenomen had Godt getrouwelyck te dienen, en eenighen tydt terwylen hy het gebedt oeffende, groote gratien van Godt ontfangen had, verliet eyn-delyck

delyck dese heylige oeffeningh, ter oorlake van eenige occasien die hem voor vielen, en seer perykelcus waren. Ick versoecht van Godt meer als een maent, op dat hy syne ziel wederom op den selven wegh sou brengen, daer ickse in gesien had; en zynde eens in't gebedt, sagh ick eenen duyvel neffens my eenige papieren die hy in handen had, uyt spyt in stucken scheuren: waer uyt ick verstond dat desen mensch wederom oprechtelyk tot Godt bekeert was.

Het soude te lanck zyn alle de besondere gratien te verhalen, die Godt op myn versoeck aen verscheyde zielen gedaen heeft: maer ick en magh even niet na laten te seggen, dat als ick van Godt iet wil vragen 't gene tot myne saligheyt niet voordeefligh en is, ick dit niet anders versoecken en kan, als seer slappelyck en slouwelyck; daer ick in tegendeel om saken die Godt aengenaem zyn, wel vieriglyck bidden kan sonder den moedt te laten sinken. Het verschil dat'er is tusschen dese twee manieren van gebedt, is seer groot: want als ick eenige dingen wil versoecken, die tot myne saligheyt niet en souden dienen, dan ben ick gelyck imant die een belemmerdetongh heeft, en wel siet dat hy niet verstaen en wort: maer om dingen die my saligh zyn, bid ick gelyck imant die klaerlyck en bescheelyck spreckt, en lichtelyck kan mercken, dat hy verstaen wort van de gene die hy aenspreckt. *Gebenedydt moet ghy zyn, ô Godt, inder eeuwigheyt, die my*

my soo menighvuldelyck begift, en aen wie ick soo luttel geve. Want wat geeft by u, ô Heere, die om uwe liefde niet alles en verloochent? en hoe verr' ben ick noch van daer! oversulcks al en had ick geen ander reden om het leven te baten, dese alleen waer' er toe genoegh dat ick my soo qualijck quyte in't gene ick u schuldigh ben. Ken sien in my niet als onvolmaecktheyt, en een groote vaddigheyt in u te dienen. Somwylen sou ick wel buyten alle gevoelens willen wesen, om niet te sien hoe groot en hoe menighvuldigh myn ellenden zyn. Ghy alleen, ô Heere, zytse bequaem te genesen. Ick bid u ootmoedelyck van my dese gratie niet te weygeren.

Terwylen ick by de Mevrouw t'huys was, daer ick nu soo dickwils van gesproken heb, moest ick in een gedurigh waernemen van my selve leven, om door geene ydelheyt vervoert te worden: want de grootachingh diemen voor my had, en den lof diemen my gaf, waren hier toe ghenoeghsaem; had ick my selve maer alleen aengesien. Doch ick sloegh myne oogen op den gene wiens gesicht sonder berdrogen te kunnen worden, de waerheyt van alle dingen g'heel doorgront; en ick bad hem van my door syne almogende hant te ondersceunen: maer evenwel sagh ick klaerlyck, hoe lastigh het moet wesen aen de gene die Godt de kennisse van de waerheyt gegeven heeft, als se genootsaectt zyn aersche saken te verhandelen, in welcke de waerheyt soo verduystert en versmaght is. Men

Men magh onsen geestelycken voortganck niet op wegen volgens den tydt dat wy het gebedt begoft hebben te oeffenen; maer men moet hem kennen uyt onse goede wercken, en uyt de suyvere liefde die wy tot Godt dragen. Oock moet men aenbidden de goddelycke voorlichtigheyt, die in den wegh van volmaecktheyt sommighe meer vervoordert op ses maenden, als ons op twintigh jaeren. Alsoo heb ick eenige doghters van grooten huys gesien, de welke soo haest sy van Godt verlicht en door syn liefde geraeckt waren, sich sonder uytstel in dit klooster als in eenen kercker ghewilligh zyn komen op-slyuten, en door de verloochenis van hunnen eygen wil en ontblootingh van alles, meer op dry maenden, jae sommige op dry dagen vervoordert zyn, als ick ten tyde van vele jaren: sy leven hier geheel ontbloot van de affectie tot de wereltsche saken, sy zyn in een gedurige vereeniginghe met Godt en hebben op hem een groot betrouwen, waer door hun de waerheden van't geloof levendigh worden in-gedruckt. Desen soo grooten voortgangh van eenighe die hun tot het gebedt maer zedert korten tydt begeben hebben, maken my die het gebedt nu soo langh goeffent heb wel beschaemt, doch niet kleynmoedigh. Want ick wete gelyck ons CHRISTUS in eene Parabel leert, dat die de leste ure in den Wyngaert zyn komen arbeyden, soo grooten loon ontfanghen hebben, als die van 's morgens af gearbeyt, en geheel

heel den last van den dagh en van de hitte gedraghen hadden; en dat Godt alsoo volghens syn welbehagen syne gratien en gaven uytdeylt, sonder den tydt te aensien die wy tot synen dienst, en tot het gebedt besteedt hebben. Oock ben ick versékert dat de goedtheydt Godts soo groot is, dat hy het goet swaer opweeght, 't welck syne gratie in my geweedicht uyt te wercken. Doch ick wenschte dat de kennisse van mynen *niet*, my belette sulcke oordeel te strycken, en my dede vergeten dat ick'er eenigh deel in hebbe. *Vergev'et my, ó Heere, noch en reken'et my tot geen sonde, dat ick my hier mede een weynigh getrooste over de droefbeyt die ick hebbe, van u in gewichtige saken geenen dienst te kunnen doen. Waer't saken dat'et genoeghsaem waer vierige begeertens te hebben, om aen de gene die wonderen dingen voor u uyt-wercken gelijk te zyn, 'k en soude aen niemandt van hun moeten wyken; maer ick ben tot alles onnut. O mynen Salighmaker! hebt medelyden met my; en gemerckt gy my soo bemint, maeckt my toch bequaem tot alsulcke wercken, die u aengenaem mogen wesen.*

Ontrent desen selven tydt kregghen wy de Bulle van Roomen, om ons klooster sonder inkomsten te stichten; en als ick'er Godt over bedanckt hadde, stelde ick my voor ooghen wat in dese sake al om-ghegaen was; en bevond dat het goet dat ick'er schein in gedaen te hebben, om myn kleyn geloof en te weynige

nige kloeckheydt, met veel onvolmaecktheden vermengelt was.

Als ick op sekeren dagh in groot achterdencken en benoudtheydt was, of de groote gratien die my den Heer vergunde, geen bedrogh en waren, seyde hy my, *dat ick my niet quellen en sou; maer zyt de gesteltenisse daer ick in was, genoegh sien konde hoe groot myn ongeluck sou wesen, in dien hy my verliet: en dat wy hier levende in een sterffelyck lichaem, noyt eenige versekeringh kisten hebben.* Hy seyde my dit met een groote soetigheydt, en herhaelde ondertusschen dese woorden: *Ghy zyt geheel aen my, en ick geheel aen u.* Dogh ick van mynen kant seyde hem by na ghedurigh, en dat met de waerheyt, soo my dunckt: *'t is voor u maer alleen, o mynen Godt, en niet voor my, dat ick besorght ben.*

Op een ander tydt terwyl en ick alnoch in achterdencken was, of myne visioenen oock van Godt quaemen, verscheen my onsen Salighmaker en seyde my met een straffe stemme: *Kinderen des menschen hoe lanck sult gy versteent van herten blyven?* En hy voeghdeder by: *Dat in dien ick my selve naer alles wel ondersocht te hebben, gansch aen hem bevond overgegeven te zyn, ick geensints en moest vreesen, dat hy my verlaten sou.* Naderhandt seyde hy my met een groote soetigheydt: *Dat ick gerust sou wesen, dat hy wel wist dat ick bereedt was alles tot synen dienst te ondernemen; dat hy my sonde woeft aen al wat ick*
ben

hem sal vragen; dat ick myn oogbmerck maer en had te nemen op de liefde, die tot hem dagelyckx in my groeyde, om hier nyt te vatten, dat 'et van den duyvel niet en quam, 't gene in my omgingh; dat ick niet en moest dencken, dat hy aen den boosen vyandt sulck een macht over syne dienaren sou geven; en dat het onmogelyck was, dat de geesten des duysternissen my den vrede die ick inwendigh genoodt, en 't licht dat mijn verstant verlichte, souden konnen besorgen: eyndelyck dat ick schuldigh was, aen soo aele treffelijcke persoonen geloof te geven, die my verskert hadden dat dese groote jonsten van Godt voort quamen.

X L. C A P I T T E L.

Vervolgh van de wonderlycke visioenen en revelatien, met welcke Godt haer voorkomt. Wat gevoelens sy alsdan hadde.

DEN *H. Augustinus* leert ons, dat hy nergens Godt beter en konde vinden, als binnen sy selven; en vervolgens datmen maer te vergeefs en aerbeydt, met in den hemel of elders te gaen soecken, 't ghene wy binnen ons hebben. Waer 't saken dat Godt aen de sondaers eens klaerlyck vertoonde gelyck hy my verthoont heeft, hoe hy in alles is, en alles in hem; 'ken geloove niet datse meer de stoutigheyt souden hebben van soo oneydelicke Majesteit te vergrammen. Ick sagh dat
sinc

fyne Godtheydt, gelijk was aen eenen klaer-
 blinckenden spiegel veel grooter als de we-
 relt, en dat'er alle onse wercken tot de minste
 toe klaerlyck in gesien wurden. De beschaemt-
 heyt die ick had vande schroomelycke vlee-
 ken te sien, welcke myne sonden in dat klaer
 en suyver cristalyn gedrukt hadden, was soo
 groot, dat ick niet en wist waer my keeren.
 Och! hoe wensche ick dit te kunnen doen
 verstaen aende gene die soo vuyle en schan-
 delijcke sonden bedryven, sonder eens op-
 sicht te hebben voor die opperste Majesteit,
 de welcke over al tegenwoordigh is, en voor
 wiens gesicht sy hunne sonden niet en kunnen
 verbergen!

Uyt dit visioen sagh ick klaerlyck, hoe
 een doot-sonde alleen rechtveerdighlyck de
 hel verdient, voor soo veel sy geschiet in't
 gesicht van soo oneyndelycke Majesteit, die
 men alle verbiedinge schuldigh is. Oock ver-
 stond ick hier uyt de wondere barmhertigheyt
 van Godt, die al hoe wel hy weet dat wy we-
 ten en verskert zyn dat hy ons siet als wy
 sondigen; nochtans die injurie wilt verdragen
 sonder ons te straffen. Somwylen heb ick wel
 gepeyst, dat aengesien my dit visioen sulck een
 verflagentheyt veroorsaecte, wat het dan
 zyn sal in den lesten dagh des oordeels, als
 Godt sikh aen ons in syne volle Majesteit en
 glorie sal vertoon, en wy met een enckel
 gesicht alle de sonden sullen sien, die wy te-
 gen hem bedreven hebben!

Scke-

Sekeren persoon verfocht my eens dat ick van Godt sou vragen, of 'et hem aengenaem waer dat hy een Bisdom sou aenveerden; en ons Heer seyde my stracks na de heylige Communie: *als dien geestelycken persoon klaerlijck sien sal, dat het eezigh, waerachtigh en vast goet gelegen is in niet met allen te besitten, dat by het Bisdom dan sal moghen aenveerden;* waer door hy my te kennen gaf, dat die tot groote dignityten in de heylige Kercke verheven worden, seer vervreemt moeten zyn van'er na te verlangen, en noch meer van'er na te staen.

Op een ander tydt seyde my den Heere om my te troosten: *dat ick my niet en soude quellen, dat wy ten tyde van dit leven niet altydt in den selven staet en kunnen wesen: en oversulcks dat ick sonder te vreesen myn betrouwen op hem moest stellen, siende na den iver de kleyngoedighyit volgen, na de rust de tentatien, en na den vrede de quellingen des geests.*

Ick seyde eens by my selve, of ick niet te seer gehecht en was aen de vreught en den troost van met gheleerde en deughdelycke mannen te handelen, aen welcke ick rekeningh gaf van't gene in my omgingh, en of ick-se niet te seer en beminde. Waer op den Heer my seyde: *waer't saken eenen sieken die in peryckel van sterven was, sekeren Medecyn-meester kende die hem genesen kost; 'ten soude voor hem geen deught zyn, soo een wel ervaren man niet te beminnen, en hem geene erkentenisse te bewysen.*

wysen. Dat ick soude peysen, wat ick al sou gedaen hebben, hadden my soodanige personen niet geholpen; en dat het in plaets van schadeluyck, my niet als voordeeligh en konde wesen met goede menschen te verkeerem: hierom dat ick niet en sou vreesen met hun te handelen, maer wel acht sou nemen van alle myne woorden en samenspraeck soo te schicken, dat'er niet als beyligh en gestichtigh onder ons verhandelt en worde. Dese verklaring was my seer troostelyck: want de vrees die ick had van eenighe aengckleventheyt te hebben die Godt mocht mishagen, veroorsaecte my ondertusschen sulck een pyn, dat ick wel gewilt had met niemant meer te handelen.

'tIs aldus dat den Heere my in alle voorvallen bystont; soo verre dat hy my oock wel onderrichte, hoe ick my ten opsight van eenige personen dragen moest: en als hy my eenige kruycen oversent, vertroost hy my naderhandt in sulcker voegen, dat ick niet veel en verdiene met naer eenigh lyden om synen t'wil te wenschen. Nochtans geloove ick hier voortaan op dese werelt niet te doen te hebben, als te lyden; en ick bid'er oock Godt om uyt ganscher herten, ondertusschen seggende: *Heere of lyden of sterven, dit is het eenighste dat ick u versoeck.* Noyt en hoore ick de ure slaen, of voele een vreught; door dien my dunckt dat de ure van myn leven die voor by is, my den geluckigen tydt een weynigh doet naderen, als wanneer ick verhope dat
my

my Godt de gratie fal vergunnen van hem te aenschouwen, sonder oyt meer van hem gescheyden te kunnen worden: maer op andere tyden en gevoel ick geen begeerte om te sterven noch om te leven; en bevinde my tot alle dingen soo traegh en onbequaem, dat ick'er veel moet om lyden.

't Is my cengroot kruys, dat Godt de gratien die hy my doet, voor al de wereldt in't openbaer heeft willen laeten komen; dogh mynen troost is, dat ick'er geen schult in en heb. Overfulckx al hoe wel'er eenige vreesen met my te spreken, andere myne bicht weygeren te hooren, en sommige door enen goeden iever teghen my murmureren, en duyfent dinghen van my segghen; nochtans siende dat Godt desen middel tot voordeel van vele zielen geweerdicht te gebruyken; en my voor ooghen stellende, wat hy voor ieder ziel geleden heeft, soo en ben ick niet seer in pyn over al watmen dies aengaende van my sou kunnen seggen ofte peysen.

Als my Godt op dese wereldt volgens syn wel behagen in soo een kleyn en engh hoeckken gelijk dit klooster is, nu had op-gesloten; meynde ick hier als doodt te zijn voor de wereldt, en buyten de ghedachten van alle menschen; maer teghen myn genegentheydt ben ick genootsaeckt gheweest met sommige personen te handelen; dogh om datse my niet sien en kunnen, en dat in dit klooster met soo kleyn en heyligh geselschap soo seer van de

de wereltdt ben af-getrocken, verhope ick dat my den Heere de gratie doen fal van'er een gherustehave te vinden; en dat ick van hier, gelijk als van een verheve plaetse, aenfiende al wat inde wereltdt omgaet, de ghevoelens niet achten en sal die de menschen van my hebben: evenwel achte ick nu meer dat een ziel in de deught een weynigh vervoordert, dan al wat van my geseyt kan worden. Ick vinde my tegenwoordigh in sulcke gesteltensse, dat al wat ick sien, my maer als droom en schynt, sonder'er blyschap of droefheyd van te hebben; of kome ick in eenige voorvallen iet sulcks te gevoelen, dit verdwynt soo haest, dat ick'er gheen en meerderen indruck van en behoude, als van een saeck diemen gedroomt heeft. Dit is soo waerachtigh, dat by aldien ick my naderhant wilde verblyden of bedroeven in't gene daer ick eenigh vermaeck of droefheyd van gehad heb, my sulcks niet meerder mogelyck en sou wesen, als het aen een wys persoon mogelyck is, sichte te verblyden of te bedroeven in't gene hy gedroomt heeft: want Godt heeft myn ziel nu wacker gemaect, en uyt den slaep getrocken, daer sy om geen ander reden en was in gevallen, als om datse alle de wereltsche saken noch niet g'heel afgestorven en was.

E Y N D E.

BY.

BY-VOEGHSEL.

Eenighe salighe vermaningen van Godt aen de H. Theresia gegeven, welcke sy door haer eygen hant in schrift gestelt heeft, en wy hier in kort hebben over-geset.

DEN Heere seyde my op sekeren dagh : *Dochter meynt ghy, dat de verdiensten in de vreught en in de rust gelegen zyn? Geensints niet: maer sy bestaen in te arbeyden, in te lyden, en in te beminnen. Och hoe veel Heyligen hebben in de woestynen hun leven overgebroght in penitentien, en in eenen geweldigen strydt tegen den duyvel en tegen hun selven, die nochtans somwylen langen tydt van alle geestelycken troost berooft zyn geweest! de ghene die mynen Vader het meest bemint, worden door het lyden oock het meest van hem beproeft; syn liefde is navenant het lyden. En waer in togh kan ick klaerder doen blycken dat ick u lief heb, dan in u te wenschen 't ghene ick voor my selven gewenscht heb? Slaet uw ooggen op myne wonden, en siet of uwe pynen eenighsints te vergelyken zyn by die de welke ick om uwen 't wil nyt liefde onderstaen heb. Desen wegh is den wegh des waerheyts: en als ghy hem wel sult gekent hebben, sult ghy my het verlies helpen beweenen van soo menige zielen,*

zielen, die in alle hunne gepeysen, begeertens, en sorge niet voor en hebben, als eenen anderen wegh te nemen aen desen gansch contrarie.

Als ick my op dien selven dagh tot het gebedt begaf, had ick een soo groote pyn in't hooft, dat'et my by na onmogelyck scheen te kunnen bidden: maer onsen Salighmaker seyde my: *Aengesien de gesteltenisse daer ghy in zyt, u niet toe en laet my iet te seggen, soo wil ick self tot uwen troost u gaen wat seggen:* en hy seyde my 't gene ick hier boven verhaelt heb. Mynen geest wirt'er teenemael door gestilt, myn hooft-pyn verdween, en ick bleef in een groote begeerte van te lyden. Den Heere seyde my alsdan oock: *dat ick de woorden die hy tot syne Apostelen gesproken had, in myne memorie wel soude printen, te weten, dat'et niet behoorlyck, maer tegen reden was, dat de knechten beter als hunne meesters souden getraecteert worden.*

Als het my eenighsints mogelyck was, en heb ick zedert dertigh jaren noyt ontbroken van op den Palmen Sondagh te communiceren, en van my besonderlyck alsdan te bereyden om den Salighmaker voor gast in myne ziel te ontfangen: want ick en konde niet verdragen, dat hem de Joden naer soo triumphantelyck op dien dagh in-gehaelt te hebben, soo verre buyten de stadt lieten gaen eten.

In sekeren boeck gelesen hebbende, dat'er onvolmaecktheyt bestont in kostelycke bel-

den te hebben; en ick van gevoelen zynde, dat d'oprechte armoede geen andere dan van papier toe en liet; meynde ick een seker beldt uyt myn celle wegh te doen: maer onsen Heere seyde my: *Dat dese verstervingh niet goet en was, door dien de liefde Godts voor de armoede moest gestelt worden: oversulcks dat ick my selve en myne Religiensen niet en soude berooven van 'tghene ons tot de devotie konde verwecken.*

Als ick by my selve overpeysde, hoe gerust en hoe suyver myn ziel was, terwylen ick van alle tydelycke saken geheel afgetrocken leefde, en hoe menige fouten my dese bekommernissen nu deden bedryven; soo hoorde ick een stemme, die my seyde: *Dochter, 'tis nootsakelyck dat dit nu alsoo geschiede: maer doet uw beste om in alle dingen een goede meyningh te hebben: tracht u van alles te ontblooten; en hout uwe oogen gedurigh op my geslagen om uwe wercken aen de myne gelyckformigh te maken.*

Mynen Bicht-vader op sekeren avont met haeste van my vertroocken zynde, wird ick een weynigh bedroeft: en gelyck ick, soo my dunckt, aen geene schepselen meer gehegt en ben, geraeckte ick hier door in eene onrust van consciencie, vreesende dese vryheyt des ghemoedts te verliezen; maer 'sanderdaeghs smorgens seyde my den Heere: *Dat ick my niet en moest verwonderen, dat gelijckerwys de menschen geselschap soecken, om hun in de*
sinne-

finnellycke plesieren en genuchten samen te onderhouden, alsoo oock een devote ziel iemand soeckt te ontmoeten, die haer tael verstaet; en dat sy haer bedroeft van soo niemant te kunnen vinden, aen wie sy haere vreughden en pynen te kennen kan geven.

Den Heere seyde my eens: Dat'et nu geen tydt van rusten en was, maer dat ick my haesten sou om kloosters te stichten; dat hy syn vermaeck nam in zielen die hem toe-geeygent waren; en dat ick' er soo veel sou ontfangen als'er my't Religieus habyt souden komen versoecken, door dien'er vele hem niet en dienden, by gebreck van bequame plaetsen daer toe te vinden. Voorder dat ick wel acht sou nemen, op dat de tydelycke sorgh den inwendighen vré van de ziel niet en stoore; dat hy ons sou bystaen, en noyt iet noodighs en sou laeten ontbreken: maer datmen besonderlyck voor de siecken moest besorght zyn; want dat een Overste die volghens haere macht de siecken niet en voorkomt noch hun van alles en voorsiet, wel magh by de vrinden van Job vergeleken worden, die hem in peryckel stelden van syne verduldigheydt te verliezen, ten waerse door een soo groote beproevingh van syne deught, had ondersteunt geweest.

Ick peysde eens of sommige geen reden en hadden van my te lasteren, en van te seggen dat ick my beter met het gebedt sou befigh houden, als uyt myn klooster te gaen om'er noch nieuw te stichten: maer ick hoorde

een stem die my seyde: *De volmaecktheyt van dit leven en bestaet niet in't geluck van myne teghenwoordigheydt te genieten, maer in mynen wil te vol-brenghen.*

Naer d'Octave van onse Lieve Vrouwe Visitatie, beveelde ick eenen van myne broeders seer hertelyck aen Godt, en seyde hem: *Heere! waerom laet ghy mynen broeder in een plaetse daer syne ziele saligheydt peryckel lydt? Dat ick eenen van uw broeders in sulcke peryckel sagh, my dunckt dat ick al doen sou wat my moghelyck waer om'er hem uyt te trecken.*

Op sekeren dagh insiende de groote penitentie daer sigh een seer devoot persoon in oeffende; en hoe ick'er meer had kunnen doen als ick dede, waer't saken ick sonder my van myne Bicht-vaders te laten wederhouden, hadde de begeerte in-gevolght, die'er den Heere my ondertusschen had toe gegeven; soo peysde ick by my selve, of'et misschien niet beter en waer, de Bicht-vaders hier-in niet te meer te gehoorfamen: maer den Heere seyde my daer op: *Neen dochter, gy en kont niet doelen in den wegh die ghy gaet, ghy wandelt daer verskert. Hoe groot de penitentie van die andere zyn magh; evenwel acht ick noch meer uwe gehoorsaemheydt.*

Als den godtvruchtigen Religieus Joannes à Cruce my eens de H. Communie uytreyckte, brack hy de H. Hostie in twee en gaf my maer een helft: ick meynde dat hy dit niet en dede

dede by ghebreck van Hostien, maer om my te doen versterven; door dien ick hem wel geseyt had, dat ick soo geerne groote Hostien ontfingh, al hoe wel ick wel wiste dat daer niet aen en belanghde, mits JESUS CHRISTUS in't minste deel gansch en geheel is. Naer de Communie versterckte my den Heere in dese wachheydt, en seyde my: *Dochter voorgaen en sult ghy my niet alleenelyck meer aensien als uwen Schepper, als uwen Koninck en als uwen Godt; maer oock als uwen waerachtigen Burydegom: myn eeresal de uw zyn, en de uw sal de myn wesen.*

Terwylen ick in het klooster van Toledo was, wirt my geraeden van daer niemant dan volck van grooten huysen te laten begraven, maer den Heere seyde my: *Ghy sult u grootelijckx bedroghen vinden, wilt ghy u voeghen naer de wetten van de wereltd, in plaetse van te peysen dat ick arm en versmaet heb geweest. Meynt ghy dan dat de gene die groot zijn voor de wereltd, oock voor my sullen groot gevonden worden, en dat den edeldom meer te achten is als de deught?*

In't jaer 1571. seyde my den Heere: *Ghy verlanght naer 't lyden, en op den selven tijdt schroomt ghy'er van. Dogh ick schicke alles volghens den wensch van het opperfle deel uwer ziele, en niet volgens de kranckheyt en swackheyt van haer onderste deel.*

In't jaer 1579. seyde my den Heere, dat ick van synent'wegen de Paters Discalcen soude

waerfchouwen van vier dingen te onderhouden, daer den voortganck of den onderganck van hun Orden aenhingh. Het eerste was, dat de Oversten van de selve gevoelens moesten zijn. Het tweede, dat al hoe wel sy vele kloosters hadden, nochtans in elck maer luttel Religieusen moghten wesen. Het derde, dat sy seer weynigh met de wereltsche menschen souden handelen, en dat noch maer alleenelijck tot voordeel hun'er zielen. Het vierde, dat sy meer door de wercken als door de woorden moesten leeren. En alsoo'er niet waerachtiger en is, heb ick dit met myn eygen handt onderteeckent

THERESIA VAN JESUS.

Ecnige schriften, die de H. Theresia rakende de gesteltenisse van hare ziel, tot eenen van hare Bicht-vaders gesonden heeft; waer uyt men sien kan, met hoe wonderlycke deughden en verheve gebedt sy van Godt is voorkomen geweest.

EERSTE VERHAEL.

Siet hier de manier van myn tegenwoordigh gebet. 't Gebeurt my zelden van met het verstant te kunnen wercken of te mediteren; want soo ick my begin in te keeren, gerake ick stracks in stilte of in opgetogentheyd, sonder myne sinnen te kunnen gebruyken.

ken. Ick verstaen alleenelyck dat men my spreckt, sonder te begrypen 't gene my geseyt wort.

Al hoe wel het my dickwils dunckt, dat ick ter oorfake van de groote dorrigheden en lichamelycke pynen die my overvallen, niet en sou konnen bidden; nochtans vinde ick my alsdan menighmael op eenen stondt in sulcke ingekeertheyt en opgetogentheyt des geests, dat ick als buyten my selve ben. My dunckt dat myne ziel gelyck in Godt verloren is, en dat sy hier door meer voortganck doet op eenen oogenblick, als sy met alle haere krachten ten tyde van een jaer sou konnen doen.

Op sommighe tyden voele ick in my soo groote begeertens om voor Godt te sterven, dat ick niet en wete wat doen. Het groot verlangen, dat ick heb van Godt te sien, veroorsaect my een walge van dit leven; doch alsoo ick tot mynen wensch niet komen en kan dan door de doodt, die ick my selve niet aendoen en magh, onderstaen ick soo geweldige pynen, datse niet te verdragen en souden zyn, ten waer my den Heere van tydt tot tydt een weynigh verquicke door de opgetogentheden, die de ongedurigheyt van myne ziel doen stillen, en haer in rust stellen; jaе somwylen haer eenen voorsmaeck geven van 't ghene daerse soo na verlanght, en de vreught doen genieten van de wonderlycke waerheden te kennen, die haer onbegrypelyck schenen.

Op andere tyden ghevoele ick soo geweldige begeertens om Godt te dienen; en het veroorsaect my sulck een torment hier toe soo onbequaem te zyn, dat ick'et niet seggen en kan. My dunckt aldan dat'er noch pynen, noch moeyelijckheden, noch martelien en zyn, of souse met vreught verdragen.

Ick sou aen g'heel de werelt wel willen doen verstaen, hoe veel het belanght dat men sich niet te vreden en hout met kleyne dingen voor Godt te doen, en wat wy van syne goetheyt al mogen verhopē, in dien wy ons tot groote dingen bereyden. Het torment dat ick lyde van voor Godt niet te kunnen doen 'tgene ick wel sou willen, is wonder groot. Waert saken ick myn selfs waer, en onder niemant en stond, my dunckt dat ick tot den dienst van Godt onghemeyne dinghen doen sou.

Alswanneer ick soo stercke begeertens had om Godt te dienen, wilde ick ondertusschen penitentie doen; en dit soude my sonder twyfel grooten troost en blyschap geweest hebben maer men heef'et my belet ter oorsaecke van myne lichamelijke siecktens: en ick geloove dat by aldien sy my de penitentie, al hoe wel maer middelmatigh toe-gelaten hadden, dat se uytspoorigh sou kunnen geweest zyn.

Somwylen is het my sulck een torment met iemant te moeten handelen, dat ick my niet wederhouden en kan van traenen te storten. Alle myn vermaeck is, alleen te wesen:

en al hoe wel ick in de eenigheyt niet en bidde noch en lese, nochtans en laet ick'er geenen troost te vinden. Het valt my besonderlyck lastigh met myn maeschap te verkeeren; en ick en doen het niet als uyt bedwangh, ten zy'et perfoonen waren, met welcke ick van't gebedt en van andere godtvruchtige saken sou kunnen handelen: want 'tis my een vreught foodanige te sien, maer niet altydt; mits my hun geselschap somwylen swaer sou vallen als ick gerne alleen waer; doch dit gebeurt zelden, namentlyck ten opficht van de gene, die ick van myn consciencie spreke, door dien sy my altydt troosten.

Het veroorsaectt my oock een groote pyn, dat ick genootsaectt ben te eten, en te slapen; en dat ick'er ter oorsaeke van myne siecktens, noch meer aen onderworpen ben als een ander: maer gemerckt ick'et uyt opficht van Godt doen, en met een voornemen van hem te dienen, soo trachte ick hem dit torment tot een sacrificie op te offeren.

Aengesien het my noyt en vermoeyt alleen te wesen, soo dunckt my den tydt al te haest voor by te zyn, en geenen genoegh te hebben om het gebedt te oeffenen: oock ben ick soo genegen tot het lesen, dat ick'er my wel gedurigh sou willen mé besigh houden; nochtans lese ick weynigh: want nouwelycks heb ick den boeck in handen, of vinde my selve ingekeert; en myn lesen verandert in gebedt welck niet langh genoegh naer mynen sin en

duert, ter oorfaecke van myne menighvuldighe bekommerniffen; die al hoe wel fy goet zyn, my nochtans de voldoeningh niet en geven, die ick in't lefen en in't bidden soude fmaken: en alfoo en kan ick, gelyck my dunckt, sonder misnoegen niet sien, dat ick gedurigh te vergeefs meer tydt wensch te hebben, als ick en heb.

Godt heeft my alle dese begeertens en veel meerder deught gegeven, zedert hy my met het gebedt van stilte en van opgetogentheydt voorkomen heeft: ick vind my nu soo verandert in't goet, dat ick sonder schroom niet peysen en kan op den staet, daer ick te voren in geleest heb.

Ick heb een soo vast voornemen gemaect van Godt nimmermeer te vergrammen, al waert maer door een dagelijcksche sonde, dat ick liever duysentmael sou sterven, als met op-gesetten wil die te bedryven: en dit voornemen gaet soo verre, dat'er geen wereldtsche goederen en zijn of soufe verfoyen, en geene moeyelijckheden of soufe aen-nemen, om een sake uyt te wercken die ick geloove Godt aengenaem te wesen, en tot syn meerder glorie te kunnen dienen, te weten, als het mijnen Ziel-bestierder alfoo sou geraetsaem vinden: en by aldien ick in sulcke gestelteniffe niet en waer, my dunckt dat ick de stoutigheydt niet en sou derven ghebruycken om van Godt iet te vragen, of van my tot het gebedt te begeben. Hier-en-tusschen en late ick
niet

niet seer onvolmaeckt te zijn, en noch vele fouten te bedryven.

Rakende de gehoorfaemheydt ten opfichte van mynen Bicht-vader, soo dunckt my dat ick onbequaem ben van te willen ontbreken aen 't gene hy my ghebedt : en ick soude my meynen in eenen quaeden staet te zyn, indien ick anders gestelt waer.

Ick beminne de aermoede, al hoe wel niet soo seer als ick behoorde. My dunckt al was ick seer ryck, dat ick voor mijn eyghen ghebruyck geen gelt noch renten en sou willen bewaren, maer my te vreden sou houden met 't gene de nootfakelijckheyte vereyscht. Dogh evenwel ghevoel ick ghenoegh, dat ick dese deught niet volmaecktelijck en besitte; want al en begeere ick voor my selve niet met allen, nochtans sou ick noch wel eenige goederen wenschen te hebben omse te kunnen uytreycken.

Als ick met eenige werelijcke personen ghenootsaeckt ben te handelen, al is 't maer van 't ghebedt en van godtvruchtighe saken; evenwel als het buyten nootfakelijckheyte te lanck duert, valt het my soo lastigh, dat ick my selve ghewelt moet doen.

De conversatien en de wereltsche kontentantien daer ick te voren soo groot vermaeck in had, veroorsaken my nu sulck een walge, dat ickse niet en kan verdragen.

Al 't gene aen de vyf sinnen aengenaem is, en beweeght my niet; en soo ick iet sinne-lijckx

lijckx ghehoort of ghesien heb', verdwynt het strackx uyt my. De begeerten die ick heb van Godt te beminnen, van hem te dienen en t'aenschouwen; en zyn nu met geen soete meditatie, noch met overvloedigheydt van traenen meer vergeselschapt, gelijk te voren als ick soo devoot meynde te wesen; maer sy worden gevoedt door soo levende en geweldige beweeghels van de liefde Godts, dat ten waerhyse matighde door de opgetogentheden die myne ziel in calmte en in ruste stellen, ick'er volgens myn gevoelen wel haest mijn leven sou door eyndigen.

Als ick personen sien die in de godtvruchtigheydt kloeckelijck voortgaen, die van alles ontbloot zyn en nergens moeyelijckheydt in vinden om Godt te dienen, soo gevoele ick strackx een groote genegentheydt om met hun te handelen; door dien ick, soo my dunckt, door hun exempel op-geweckt en versterckt worde: in tegendeel en kan ick sonder droefheydt de andere niet sien, die soo vreesachtigh zyn; en die in't gene sy seer wyffelijck voor Godt souden kunnen onderneemen, soo benoudt voortgaen. Ick versoecke den bystant van Godt, en dien van de Heylighen, welckers kloecke daden ons doen verwonderen, om voor dese kleynhertige meerder kloeckheydt te bekomen: want ick en twyffele niet, of Godt sal de gene die om sijne liefde groote dingen aen-nemen, oock helpen, en altydt die ghetrouwelijck by-blyven de welke op hem alleen betrouwen. Ick

Ick wensche eenige personen te ontmoeten, die my in dit gevoelen versterckten, en aenwackerden om op de oneyndelijke voorzichtigheydt van Godt te steunen, en al de sorgh voor kost en kleederen op hem te laten. 't Gene ick hier segge, datmen all' de sorgh van het tydelijck op Godt moet laten, en magh soo niet verstaen worden, als ofmen van onsen kant niet met allen doen en sou om het tydelijck te besorgen; alleenelijck wil ick hier door te kennen geven, dat het sonder onrust en belemmeringe moet gheschieden. En zedert dat ick van die benoude sorge ontslaghen ben, bevinde my soo wel, dat ick al doen wat my moghelijck is, om my selve te vergeten. 't Is nu ontrent een jaer, soo my dunckt, dat God my dese gratie vergunt heeft.

Wat de eydele glorie aengaet, soo doet my Godt de gratie van seer wel te verstaen, dat'er voor my geen reden en is om die te hebben: want ick sien klaerlyck, dat ick van mynen kant niet met allen en doen om soo groote gratie van syne goetheyt te ontfangen. In tegendeel doet Godt my sien, dat myne ellenden soo groot zyn, dat al 't gene ick geheel myn leven sou konnen peysen, niet bequaem en is om my de minste van soo verheve waerheden te doen begrypen, die hy my door syn hemels licht op eenen oogenblick doet verstaen.

Al hoe wel ick gedurigh groote gratien van Godt ontfange, nochtans bevinde ick dat anders

dere deughtfamer zyn als ick, en datse meer in synen dienst vervoorderen. Dit doet my gelooven, dat Godt hun seffens de gratien sal verleenen, die hy my op verscheyde keeren vergunt heeft. Ick bidde hem uyt gansch herten, dat ick van in dit leven alreets mynen loon niet en magh ontfangen hebben.

Noyt en sou ick in't gebedt van Godterven rust verfoecken, noch oock verlangen dat hy my hier in sou verhooren, door dien ick sien dat hy op der aerde noyt rust gehadt en heeft, maer in een gedurigh lyden syn leven heeft overgebracht. Overfulcks bid ick hem van my niet te sparen, en de gratie te vergunnen van het lyden verduldelyck te verdragen.

Dese en meer diergelijcke dinghen die tot de volmaecktheydt strecken, worden my ten tyde van't gebedt in-gegeven, en levendigh in-gedruckt. 'k En kan sonder verwonderinge soo verheve waerheden niet aenschouwen; en sy worden my soo klaerlyck verthoont, dat ick al wat in de wereldt is daer by vergeleken, maer dwaesheydt en bevind te wesen.

Al mercke ick in sommige personen eenige dinghen die sonden zyn; nochtans en kan ick niet ghelooven datse Godt vergramt hebben, om dat ick my laet voorstaen dat ieder een Godt soeckt te dienen ghelijck ick doen. 'k En kan hem niet genoegh bedancken, dat hy my de gratie vergunt heeft, van noyt met myn verstant op een ander-mans gebreken te blyven staen; en alsse my somwylen te voren

komen, keere ick strackx mijn gepeys op iet goets en deughdelijcks dat in die perfoonen noch te vinden is.

Niet en is'er dat my quelt, dan de ketteryen en de publiecke sonden; nochtans heb ick oock wel gevoelen in perfoonen van gebedt te sien achterwaerts keeren, maer dit gevoelen en is soo groot niet, om dat ick'er mynen geest tracht van af te trecken.

'k En ben soo kurieus niet meer gelyck ick pleegh, alhoewel ick daer niet altydt geheel in verstorven ben. De ghesteltenis van myn ziel volgens dat ick kan oordeelen, is gelyck ick hier schryve, en by na heb ick altydt myn oogen op Godt geslagen. Oversulcks als ick met andere dingen besigh ben, word ick als ontweckt (sonder te weten van wie) om Godt voor oogen te hebben, en mynen toekeer tot hem te hernemen. Dit en gebeurt wel niet altydt, maer seer gemeynelyck als'er iet gewichtighs voorvalt.

Somwylen vind ick my ten tyde van dry of vier dagen sonder iever en sonder eenighe visioenen: alsdan overvallen my de lichaemelycke quaelen, myn verstant is ontstelt, alle goet is als uyt my verdwenen, en ick en hebbe geene gepeysen van Godt. Neme ick eenen boeck, 'ken verstaen niet wat ick lese. 'k Sien my vol onvolmaecktheden, en sonder genegentheyt tot de deught. Mynen iever tot het lyden verdwynt in sulcker voegen, dat my dunckt dat ick om de minste tentatie te weder-

derstaen onbequaem ben ; dat ick tot alles onnut ben ; dat ickse bedriegh die goet gevoelen van my hebben , en dat ick sonder teghenheyt niet en sou konnen sien , dat men my iet besonders sou gebieden. 'k Soude my alsdan wel willen verberghen in een plaetse daer my niemant en siet ; en dat alleenelyk maer uyt kleynhertigheyt. Oock voele ick my dan in eene gesteltenisse om te twisten met de gene die my souden willen tegen seggen : doch mynen eenigen troost tusschen soo menighvuldighe quellingen , is , dat Godt my de gratie doet van hem op dien tydt niet meerder te vergrammen als op andere tyden ; en dat ick in plaetse van te versoecken dat hy my uyt dese quellingen soude verlossen , my veerdigh ghevoele om de selve tot het eynde van myn leven toe te verdragen , als het synen wil soo soude wesen. Ick onderworpe my alsdan aen Godt uyt ganscher herten ; alleenelyck bid ick hem van my te helpen , op dat ick hem niet en vergramme : ick aensien het als een groote gratie , dat ick niet altydt in de gesteltenisse en ben , daer ick hier van spreke ; en dat maer een woort alleen van Godt gesproken , of een ingekeertheyt van seer korten tydt , of wel een communie alle myne onsteltenisse naer ziel en naer lichaem doet verdwynen , en myn verstant soo verlicht , dat 'et alle hare krachten wederom bekomt , en ick in myne gewoonlycke rust wedrom gerake.

Alwaert dat ick versckert was , dat de dingen

gen die my in't gebedt gefeyt worden, van Godt komen; nochtans als het mynen Zielbestierder niet en soude goet keuren, en sou ick oock het minste om al wat in de werelt is, niet derven in't werck stellen. Hier in ben ick door de visioenen gevestight, in welke my altydt bevolen wirt te ghehoorsamen aen de gene die myne ziel bestierden.

Dickwils word ick over myne fouten soo straffelyck berispt, dat de berispingh 'tbinnenste van myn hert doortreft. Op andere tyden worden my scer gewichtige en profytelycke onderwyfingen gegeven over de saken die ick moet verhandelen.

TWEEDE VERHAEL.

't **I**S meer als een jaer soo my dunckt, dat ick geschreven heb 'tghene hier boven van myne inwendighe ghesteltenisse ghemelt wort. Zedert dien tydt in plaets van achterwaerts te keeren, heeft my Godt de gracie gedaen van in synen dienst noch te vervoorden. Hy heeft my een manier van gebedt geleert, die my veel profytiger is: ick kome hier door in een meerder ontblootingh van alle aerdsche saken, en ick word'er kloecker door, en vryer van geest.

'k Ben rakende d'armoede in soo een ghesteltenisse, dat ick niet begeeren en sou 'tgene my noodigh is, ten zy als almoeffe. En ick wensche uyt ganschere herten in een plaets te mogen zyn, daer men niet en leeft als by almoeffen.

moeffen. Want my dunckt dat ick in een klooster, daer ick verfekert ben dat my in kost en kleederen niet ontbreken en fal, soo volmaectelyck de beloften van aermoe de en van d'Evangelische Raden niet en onderhoude, gelyck in een klooster dat met geen renten beset en is, alwaer my eenige dingen souden kunnen ontbreken. De goederen die de oprechte armoede ons bybrenghen zyn soo groot, dat ickse wel wenschte nimmermeer te verliefen. Somwylen geloove ick soo vast, dat Godt noyt verlaten en fal die hem dienen, dat ick my niet anders en kan laten voorstaen, of nievers voor en vreesse. Overfulcks gevoele ick een groote droefheyt, als my geraden wort renten te aenveerden; en ick neme alsdan mynen toevlucht tot Godt.

My dunckt dat ick met de armen nu veel meer medelyden heb als ick pleegh; en de begeerte die ick heb omse te helpen is soo groot, dat in dien ick myne genegentheyt involgde, mijn eygen kleederen wel sou uyt-schudden omse hun te geven. Oock en geeft my hunne vuyligheydt soo geen walge meer, al koom ick hun te naderen en te raken. 'k Sien dat my Godt een besonder gratie hier in doet: want al dede ick te voren oock wel aelmoeffen tot syner liefde, ick en had even uyt de natuer soo een groot medelyden met hun niet.

Oock en voele ick my soo onvolmaect niet meer ten opficht van de opspraecke en murmuratiën die tegen my opstaen: want al
zynse

zynse menighvuldigh, nochtans dunckt my dat ick'er geen meerder gevoelen van en heb, als of ick ongevoelick waer. Ick laet my byna altijd voorstaen, dat sy reden hebben van my te lasteren; en ick vind'er groot profyt in. Overfulckx zedert dat ick het gebedt begoft heb te oeffenen, en wil ick geen quaet aen die my lasteren; alleenelijck word ick in den eersten gewaer, dat hunne ongerechtigheydt my een weynigh gevoelen veroorsaect, sonder my nochtans daerom t'onstellen, of t'onrusten. En als ick sien datmen my beklaeght, en kan ick my niet wederhouden van binnen my selve te lachen: want all' het ongelijck datmen in dese wereltdt ons doen kan, dunckt my soo luttel te achten te zijn, dat het niet en verdient bemerckt te worden. Ick aensien't maer als eenen droom, die, soomen wacker wordt, strackx verdwynt.

Ick gevoele door Godts bermhertigheydt in my enen meerderen iever om hem te dienen, en een meerder begeerte tot de eenigheydt. Oock vind ick my in een volmaeckter ontblootinge, ter oorsaecke van de visioenen die my den *niet* van alle aerdsche saken klaerlijck hebben doen sien. Overfulckx als het den dienst van Godt vereyscht, acht ick'et seer weynigh, my van mijn maeghschap en vrin-den af te scheyden: want gemerckt sy my lastigh zyn als ick door hun belet wort Godt te geven't gene ick hem schuldigh ben, soo verlaet ickse dan met blijshap, en vinde alsoo rust in alle dinghen. Tot

Tot nu toe had ick ghemeynt de hulpe van de schepselen noodigh te hebben; en had'er oock mijn betrouwen op: maer tegenwoordigh wete ick door ondervondenthey, dat'er geenen anderen middel en is om niet te vallen, dan geen steunfel te hebben als het Kruys, en alle sijn betrouwen te stellen op den gene, die'er om onse saligheyt wel heeft willen aengheecht worden. 't Is in hem dat ick eenen oprechten vrintd gevonden heb; en 't is door hem dat ick my soo machtigh, en tot sulcke heerschappye verheven sien, dat indien hy my niet en verlaet, ick my gheloove sterck ghenoech te zijn, om aen alle de macht deser wereldt te kunnen wederstaen. Eer ick van dese waerheydt noch een klaere kennis had, nam ick groot vermaeck in te sien datmen my affectie droegh: maer nu en ben ick daer niet meer op uyt; jae my dunckt dat de affectie die een ander tot my heeft, my nu eer een kruys is, ten zy het persoonen waren, met welcke ick handel van mijn conscientie, of aen de welcke ick naer de ziel sou kunnen dienstigh wesen: want 't is my een vreught dat de eerste my lief hebben, op datse mijn kranckheydt te beter souden verdraghen; en van de andere word ick oock geerne bemint, op datse te lichter souden aen-nemen, 't gene ick hun segge van den *niet*, en van de ydelheydt des wereldts. Godt heeft my soodanighlijck versterckt tusschen de opspraeck, de vervolgingen en moeyelijckheden die my zedert eenige

nige maenden zijn over-gekomen, dat hoeſe grooter waeren, ick noch meerder moedt kreegh, ſonder in't lijden oyt vermoeyt te worden. De perſoonen die qualijck van my ſpraken, heb ick in plaets van te haten, noch meer lief gehad als te voren, ſonder te weten op wat maniere my den Heere deſe gratie vergunt heeft.

Al ben ick uyt de natuer in myne begeertens en in al wat ick voor heb, ſeer driftigh; nochtans vind ick my nu ſoo geſtilt, en myne driften ſoo gemachtight, dat als ick-ſe uiet uytwercken en kan, daerom geen miſnoegen meer en gevoele.

Ondertuſſchen heb ick ſoo geweldige driften tot de penitentien, dat'et my by na altydt een vreught en voldoeningh is, cenige te mogen doen; maer ter oorſaeke van myne lichamelijcke ſiecktens, zyn-ſe ſeer weynigh.

De nootſakelijckheydt vant'eten veroorſaect my dickwils een geweldighe pyn, namentlyck als ick in't gebedt ben. Ick ſtorte alſdan menighvuldige traenen, en geve myne droefheydt te kennen door de klaghten die ick doen, ſonder by na te weten wat ick ſegge. 't En gedenckt my niet, dat ick tuſſchen myn aldermeefte lyden oyt ſou geklaeght hebben: want ick heb my daer ſoodanighlyck in gedragen, dat ick vryelyck ſou mogen ſeggen alſdan geen vrouwe, maer een mans hert gehad te hebben.

Ick wensch uyt ganscher herten, en meer als

als oyt te voren, dat Godt magh dienaers hebben die in geleertheyt uytſchynen, en hem met een volkome ontblootinge van alle aerdiſche ſaken getrouwelyck dienen: want ick ſien den uiteriten noot daer de heylige Kerck in geſtelt is, en hoe ſeer ſy ſulcke perſoonen nu noodigh heeft. Ick ben'er ſoo innerlyck door geraeckt, dat'et my maer dwaesheydt dunckt, ſigh over iet anders te quellen; en ick bevele deſe ſacke gedurighlyck aen Godt, door dien ick my laet voorſtaen, dat een volmaeckt perſoon die door Godts liefde oprecht geraeckt is, veel meer goets ſal uytwercken, als een groot getal van andere, die ſlappelyck te werck gaen.

My dunckt dat ick in't gene het geloof aengaet, nu vaſter ben als te voren; en dat ick niet en ſou vreeſen tegen alle de Lutheranen in diſpuet te treden, omſe hunne dolingen te doen kennen. 'k En kan op het verlies van ſoo een groot getal der zielen niet dencken, ſonder ten uiterſten bedruckt te zyn.

Godt geeft my klaerlyck te kennen, dat hy my tot voortganck van vele zielen gewerdicht heeft te ghebruycken, en dat hy door ſijne goetheydt, mijne liefde tot hem dagelijckx meer ende meer doet aen-groeyen.

My dunckt al dede ick my gewelt aen, dat ick geen ydel glorie en ſou kunnen hebben, noch my oyt ſou kunnen inbelden, dat'er een van de deughden die ick beſitte, aen my is toe te ſchryven; nademael ick my ten tyde van
ſoo

foo veel jaren sonder een deught gezien heb; en noch tegenwoordigh niet anders en doen als jonsten van Godt ontranghen, sonder hem eenigen dienst te bethoonen; daer ick alle de andere meer en meer sien voortgaen. 'k En seggh dit uyt geen oodtmoedigheyt, maer volghens de waerheydt die my dickwils doct schudden en beven, door't achterdencken dat ick heb van bedrogen te zyn: maer de voordeelen die ick trecke uyt de revelatien en opghetogentheden, van welke ick verskert ben dat-se sonder myn toe doen geschieden, stellen myn gemoet wederom in rust. 'k Worpe my in de armen van Godt, en stelle myn betrouwen op de verskeringe die ick heb, van op de wereldt niets soo seer te wenschen als voor hem te mogen sterven, en van hem alle de voldoeningh en rust die ick hier sou kunnen genieten, uyt ganschere herten op te dragen, om hem alsoo myne liefde te bewyfen.

Al hoe wel mijn inwendige gesteltenis ten minsten geene gelijckenisse en heeft met die van den Apottel *Paulus*, nochtans zijnder daghen dat my dickwils in den sin komt, 't gene hy gheseyt heeft en ick, soo my dunckt, oock in my selve gevoele: te weten, dat ick niet meer en leve, dat ick niet meer en spreke, en dat ick niet meer en wille; maer dat'er binnen my eenen geest is die my doet leven, die my bestiert en versterckt; soo dat ick hier als buyten my selve ben, en het leven my seer verdrietigh en lastigh valt. Ick

Ick en wete Godt in eenen ſtaet die my ſoo pynelyck is om dat ick my van hem afgeſcheyſien , geen meerder ſacrificie op te dragen ~~den~~ , als hier om ſynen't wil' en liefde noch te willen leven : maer ick wilde wel dat'et was tuſſchen vele vervolginghen en moeylyckheden , door dien ick tot alles onnut zynde, nergens toe en diene als om te lyden ; en dat'er geen lyden en is , of foud'et geerne verdragen om den wil van Godt te volbrengen , en hier door een weynigh te verdienen.

Somwylen ben ick verwondert over de ſorgh die Godt gelieft te nemen om de ſonden in my te beletten , ſonder dat ick'er van mynen kant by na iet toe doen , gemerckt ick uyt my ſelve niet en ben als eenen afgront van ellenden en van ſonden. Ick wenschte dat geheelde werelt dit wiſte , op datmen de oneyndelycke macht van Godt noch te beter fou kennen. Gelooft en gebenedyt moet hy zyn in der eeuwigheydt. Amen.

E T N D E.

T A F E L.

EERSTE CAPITTEL.

S*Y* beschryft de deughden van hare ouders, en hoe sy ses of seven jaeren oudt zynde, een begeerte kreeg tot het martelie. fol. 3

II. CAP. *Hoe schadelijck haer geweest zyn de wereldtsche boecken en het quaet geselschap. Hoe saligh het is met deughdelijcke personen aen te houden.* 8

III. CAP. *Sy begint eenige begeertens te krygen om Religieus te worden; en naer grooten strydt besluyt eyndelijck voor goet desen staet gaen aen te nemen.* 16

IV. CAP. *Sy ontfanght het Religieus Habyt, en strackx verandert hare dorrigheyt in eene teerigheyt. Sy valt in eene sware sieckte, en wordt op een dorp gevoert om genesen te worden. Hoe noodigh haer eenen boeck was om in't ghebedt haer inwendigh in te keeren.* 21

V. CAP. *Hoe schadelijck haer altydt geweest zyn half geleerde Bicht-vaders. Godt ghebruyckt haer om eenen Bicht-vader uyt groot peryckel te trecken. Sy wordt soo overwonnen sieck, datmen haer meynt doot te wesen.* 30

VI. CAP. *Sy doet haer tot het klooster voeren,*

T A F E L.

en onderstaet verduldelyck groote pynen. Sy neemt haren toevlucht tot den H. Joseph, en bekomt haere ghesontheydt door syne voorspraeck. 41

VII. CAP. Sy verkeert wederom met peryckelous geselschap, en verlaet het inwendigh gebedt. Hoe nootsakelyck het slot is voor de vrouwe-kloosters. Sy hernemt het inwendigh ghebedt, maer lydt grooten strydt om haere onverstorventheyt. Hoe nootsakelyck het is aen de beginnende met deughtsaeme persoonente verkeerren. 49

VIII. CAP. Wat sy ten tyde van achthien jaren heeft moeten lyden, om dat haer hert tusschen Godt en tusschen de werelt verdeelt was. Sy vermaent een iegelyck van het gebedt noyt achter te laten. 69

IX. CAP. Sy wordt in haer hert geraeckt door 'taensien van een beeldt van JESUS CHRISTUS geheel doorwont. Ten tyde van't gebedt houdt sy hem geselschap in't Hofken van Oliveten en in de eenigheyt. Sy leeft de belydenissen van den H. Augustinus, en sy en derft van Godt geen vertroostingen versoecken. 80

X. CAP. Sy beschryft hoese de tegenwoordigheyt van JESUS CHRISTUS in haer gewaer wirt, en de groote vreughden die sy in't gebedt ontfingh. Het is eene valsche ootmoedigheyt niet te willen kennen de gratien die Godt ons doet. 87

XI. CAP. Sy beschryft de vier trappen van't gebedt, 92

T A F E L.

- gebedt, en handelt hier van den eersten die sy Meditatie noemt. Sy leert datmen niet en moet verwondert zyn over de dorrigheden die ons in dit gebedt over-komen, en hoe men ons daer in moet dragen. 93
- XII. CAP. Sy beschryft voorder den eersten Trap van't inwendigh gebedt, en leert ons hoe wy dat moeten oeffenen. 107
- XIII. CAP. Verscheyde waerschouwingen seer profytigh voor die het ghebedt beginnen te oeffenen. Hoe veel het belanght eenen goeden Ziel-bestierder te hebben. 112
- XIV. CAP. Van de tweede soorte van't gebedt dat boven-natuerlijck is, en gebedt van stilte genoemt wordt. 127
- XV. CAP. Sy vervolght te handelen van het gebedt van stilte, en geeft veel schoone leer-ingen. 132
- XVI. CAP. Sy spreckt van de derde soorte van gebedt, 't welck sy noemt gebedt van vereeninge. 139
- XVII. CAP. Sy vervolght te spreken van't gebedt van vereeninge. 143
- XVIII. CAP. Sy handelt van de opgetogentheydt, de vierde soorte van gebedt. 146
- XIX. CAP. Sy spreckt voorder van de uytwercksels van 't gebedt van opgetogentheydt, en vermaent een ieder van noyt het gebedt te verlaten. 148
- XX. CAP. Sy thoont hoe een ziel door het gebedt van opgetogentheydt, een verachtigh kryght van de wereltsche eere, van de ryck-

T A F E L.

dommen en van al wat'er geschapen is. 156

XXI. CAP. *Sy spreckt van voordere uytwerckfels van de opgetogentheyt, en eyndicht dese vierde soorte van gebedt.* 162

XXII. CAP. *Hoe sy is bedrogen geweest met haer van de menscheidt van Christus af te trecken om te beter tot de volmaeckte contemplatie te geraken.* 168

XXIII. CAP. *Sy hernemt wederom het vervolgh van haer leven, en beschryft de deughden van eenen Godt-vreesenden Edelman. Men oordeelt haer ghebedt bedrogh te zyn. Sy doet aen eenen Pater der Societeyt Jesu eene generale bichte.* 177

XXIV. CAP. *Sy is in pyn over het vertreck van haeren Bicht-vader, en verkryght eenen anderen die haer noch volmaeckter besliert. Godt verandert haer hert op eenen oogenblick, en ontbecht het van alle aen-geleventheidt.* 188

XXV. CAP. *Sy is in groot achterdencken van door den duyvel bedrogen te zyn, maer wort van Godt getroost. Den boosen vyandt vermagh luttel teghen ons, als men aen geene creaturen gehecht en is.* 194

XXVI. CAP. *Sy leert dat een dagelijcksche sonde meer te vreesen is als den duyvel self. Godt gebiedt haer te gehoorsamen aen den Bicht-vader, al had hy haer in't gebedt anders geboden.* 200

XXVII. CAP. *Sy beweent de verblindtheidt van de wereldt en van de Religiensen. Sy ver-*

T A F E L.

verhaelt vele besonderheden rakende het
leven ende doot van den gelucksaligen Pe-
trus van Alcantara. 204

XXVIII. CAP. Sy siet de menscheidt van
CHRISTUS in een visioen, en men oordeelt
alle haer visioenen duyvels bedroghe te zyn.
Haren Bicht-vader heeft veel om haeren
twil te lyden. 209

XXIX. CAP. Men wilt haer overlesen om
den duyvel wyt te maenen. Hoe meer sy de
visioenen wederstaet, hoe Godt haer meer
voorkomt. Sy gaet al stervende door de be-
geerte van Godt te aenschouwen. Eenen Se-
raphiem doorsteekt haer hert met eenen vie-
rigen pyl. 212

XXX. CAP. Den H. Petrus van Alcantara
seghe hare visioenen van Godt voort te ko-
men. Sy spreckt van de valsche en d'oprech-
te oodtmoedigheyt. 't Is een torment voor
een Godt-minnende ziel, een onbequaem
lichaem te hebben tot de penitentie. 215

XXXI. CAP. Sy veriaeght den duyvel door
het wy-water. De grootachtinghe diemen
van haer heeft, veroorsaect haer groote
quellingen. De wereldt wilt een ziel die
het gebedt oeffent, stracks volmaect heb-
ben. Den meerderen voortganck van een
ander en magh ons niet kleyuuoedigh ma-
ken. Hoe vcordeeligh het is in kleyne dingen
sich te veroodtmoedighen. 228

XXXII. CAP. Sy siet haer door een visioen in
de helle, en begint te aerbeyden om een
nieuw

T A F E L.

*nieuw klooster te stichten. Wat vervolgin-
gen hier over tegen haer op-staen.* 242

XXXIII. CAP. *Men verbiedt haer in't stich-
ten van't klooster voort te gaen, en sy moet
veel lyden; Godt versterckte in haer voor-
nemen, en sy koopt een huys dat haer te kleyn
docht. De H. Moeder Godts en den H. Jo-
seph bekleeden haer met een wit kleet.* 256

XXXIV. CAP. *Sy vertreckt uyt geboorsaem-
heydt tot een Mevrouw van grooten huys
omse te troosten over de doot van haeren
man. Sy brengt eenen Religieus tot groote
volmaecktheyt, en Godt verskert haer dat
sy in staet van gratie is.* 266

XXXV. CAP. *Sy wordt door een godvruch-
tige Vrouw-persoon beweegt om haer kloo-
ster sonder renten te besetten. Den H. Pe-
trus van Alicantara versterckt haer in dit
voornemen. Sy keert wederom naer Avila.* 278

XXXVI. CAP. *Sy vint in hare weder-komste
alles bereedt tot het stichten van haer nieuw
klooster, en geeft'er aen eenige dochters het
Habyt. Sy wort tot haer eerste klooster ont-
boden, en lydt'er groote opspraeck. De stad
treckt haer in proces, maer sy wordt van
JESUS CHRISTUS ghetroost. De maniere
van leven, die in't nieuw klooster onder-
houden wordt.* 289

XXXVII. CAP. *Wat de schoonheydt van JE-
SUS in haer uytwerckt. Men heeft vryeren
toegangh tot Godt als tot de Grooten deser
wereldt.*

T A F E L.

wereldt. De Religieusen behoorden van de wereltsche complimenten en bofsche woorden g'heel vervremt te zyn. 308

XXXVIII. CAP. *Godt ontdeekt haer in eenige visioenen verscheyde verholentheden; wat uyt-wercksels sy in haer voort-brengen. Sy wordt van Godt met vele gratien voorkomen.* 315

XXXIX. CAP. *Sy spreekt voorder van de gratien diese door haer gebedt van Godt bekomen heeft. Men moet synen voortganck niet op-wegen volghens den tydt datmen het gebet begoft heeft te oeffenen.* 324

XL. CAP. *Vervolgh van de wonderlijcke visioenen en revelatien met welke Godt haer voor-komt.* 330

Eenighe salighe vermaningen van Godt aen de H. Theresia gegeven, welke sy door haer eygen hant in schrift gestelt heeft. 336

Eenige schriften, die de H. Theresia raken de de gesteltenisse van haere ziel tot eenen van hare Bicht-vaders gesonden heeft. 342

E Y N D E.

D R U C K - F O U T E N.

Fol. 56. lin. 15. niemant *leest* iemand.

Fol. 63. lin. 13. sy *leest* hy.

Fol. 122. lin. 9. die *leest* of die.

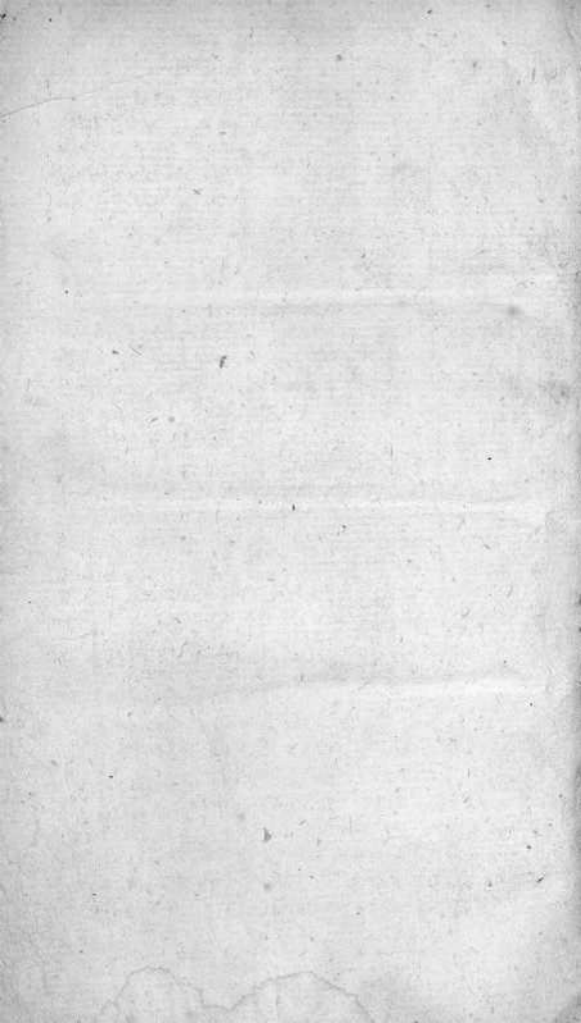
Fol. 138. lin. 10. de *leest* die.

Fol. 142. lin. 28. hun *leest* hem.

Fol. 340. lin. 25. te meer *leest* meer.

Fol. 341. lin. 12. Burydegom *leest* Bruydegom.

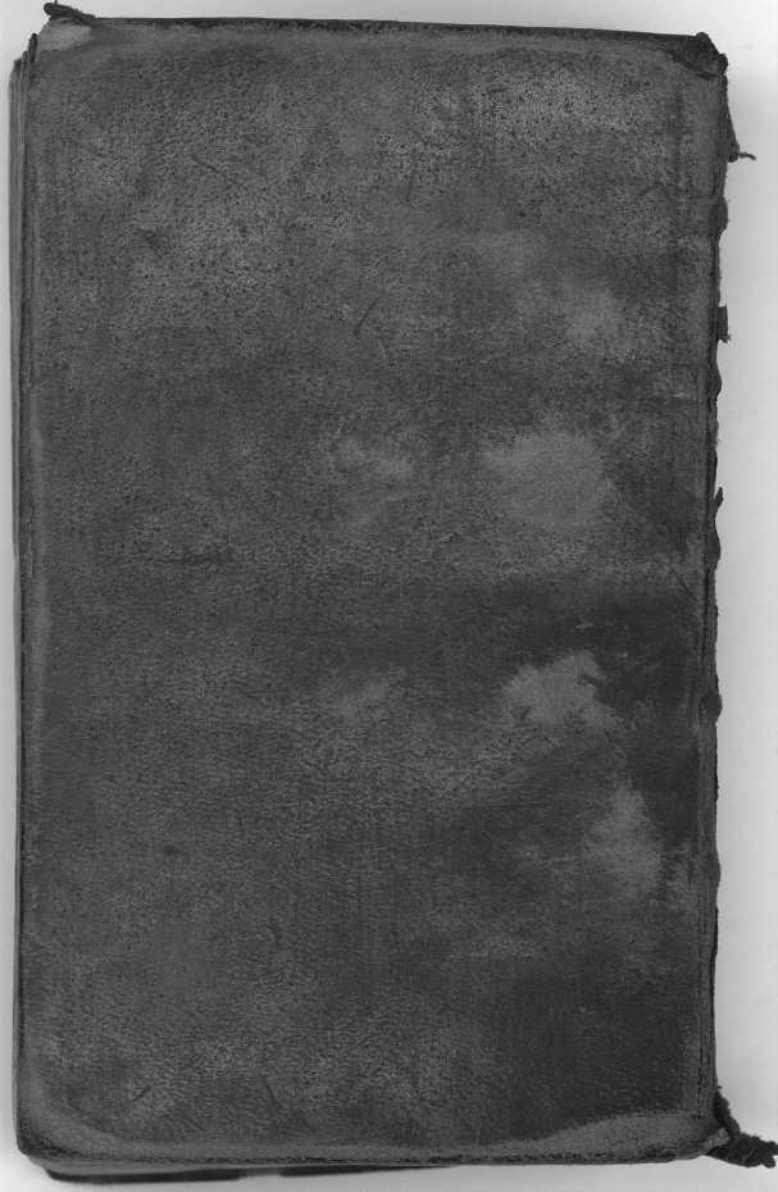
MARQUÉS DE SAN JUAN DE PIEDRAS ALBAS

BIBLIOGRAFÍA TERESIANA

SECCIÓN II

Obras de Santa Teresa de Jesús

Número.....	2376	Precio de la obra.....	Ptas.
Estante.....	964	Precio de adquisición. »
Tabla.....		Valoración actual..... »

3316.